27ՐԴ ՏԱՐԻ Թ. 7350 — 27 ՅՈՒՆԻՍ 1910 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 10 Juillet 1910 — 27me année — N. 7350

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

Գրութիւնք եւ չեկ տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻՈ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

— Վերջապէս եկեղեցիներուն մէջ միթինկ գումարելու հարցը մէջ տեղէն վերցաւ, կ'ըսէին ուրբաթ օր մեր պատուական երեսփոխանները սրտի գոհունակութեամբ։

Թէքէեան բանաձեւը որ ջախջախիչ մեծամասնութեամբ մը ընդունուած էր, յաղթանակ մը կը նկատուէր եկեղեցիները գումարուելու տալն։ բաց պահել ուզողներուն դէմ։ Ժողովին հակակուսակցական տարրը գոհ և ուրախ կը մեկնէր մեծ գործ մը տեսած ըլլալու գիտակցութեամբ։

Դաշնակցական երեսփոխանները դրեթէ ամբողջութեամբ բացակայ էին և այս երևոյթը կը մեկնուէր սա ենթադրութեամբ որ դիտմամբ չէին եկած որպէս զի Ժողովը մեծամասնութիւն չկարենայ ունենալ և միթինկի հարցը առակս մնայ։ Ուրեմն կը վախնային թէ Թէքէեան բանաձեւը պիտի ընդունուի, ուրեմն այդ բանաձեւը հակառակ էր իրենց հայեցակէտին, ուրեմն պիտի բողոքէին ու պիտի հակառակէին անոր։

Սկսաք

Երեկի Ազգասամարտը Ազգային Ժողովի վերջին նիստին նկարագրութեան իբր խորագիր կը դնէ սա բառերը. «Եկեղեցիներու մէջ բանախօսութիւնները արտօնուած են կաթողիկոսական կոնդակի նամակն։» Ու ակներև կերպով գոհ կ'երևայ տրուած որոշումէն զոր կ'արձանագրէ առանց դիտողութեան, ըսելով թէ «Ժողովը սարքեր որոշում մը չեր կրնար տալ»։

Այսպէս ուրեմն եկեղեցիները գոց պահելու կուսակիցները հաւասարապէս գոհ են։ Երկուքն ալ յաղթանակ կը տանին և հեռու չէ այն վայրկեանը ուր Հմայեակ Արամեանցի բանաձեւին յարող 16 երեսփոխանները «տխրահռչակ տասնվեց»ներ դառնան, հանրային պարտականքի արժանի։

Հրաշագործ բանաձեւ արդարև որ կը գոհացնէ ամէնէն ծայրայեղ Ռուբէն Զարդարեանէն սկսեալ ամենայնէն էջմիածնեան քահանան,

Ինչ կ'ըսէ սակայն Վահան Թէքէեանի բանաձեւը.— Վեհ. Կաթողիկոսի ծանօթ կոնդակը Վարչութեան զրկել որպէս զի անոր ոգւոյն համեմատ որոշում մը տայ եկեղեցիներու մէջ միթինկ գումարելու մասին»։ Բանաձեւը բառ առ բառ չեմ յիշեր, բայց իմաստը գոնէ այս է։

Իսկ կաթողիկոսական կոնդակը, որուն ոգւոյն համեմատ որոշում պիտի տայ Վարչութիւնը, կ'ըսէ. «Հարկ անհրաժեշտ վարկանիմ՝ իբրև հայրապետ լուսութեան ազգիս, այսու կոնդակս մերով յանձն առնել Ամենապատուութեան Ձերում տնօրինել արգելուլ զգումարումն Ժողովոց (միթինկաց) որք ունին զքաղաքական բնոյթ և հային ի խնդիր ազգի ազգի քաղաքական հոսանաց և կուսակցական տեսութեանց կամ ուղղութեանց։»

— Կոնդակը բացայայտ է, կ'ըսեն զոցի կուսակիցները, քաղաքական կամ կուսակցական գումարումներուն առջեւ եկեղեցիները պիտի գոցուին։

— Կոնդակը բացայայտ է, կ'ըսեն բացի կուսակիցները, կաթողիկոսական հրամանին համաձայն կ'արգիլուին միթինկները, բայց դեռ արգելք չկայ բանախօսութիւններու և դասախօսութիւններու համար, որոնց առջև միշտ բաց պիտի մնայ եկեղեցին։

Այսպէս, երկու հակառակորդ կուսակցութիւնները համաձայն են Թէքէեան բանաձեւին մասին, որովհետեւ համաձայն չեն կոնդակին իմաստին մասին։

Ուրեմն դեռ խնդիրը ոեւէ լուծում չէ ստացած։ Հիմա շարաժնեւով պիտի վիճաբանինք թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզէ կաթողիկոսը իր կոնդակով, Վարչութիւնն ալ իր կողմէ պիտի վիճաբանի մինչեւ որ համաձայնութիւն մը գոյացնէ և Ազգ. Ժողովին բերէ «Մեկնութիւն կաթողիկոսական կոնդակի մը։ Եւ այդ մեկնութիւնը եթէ ի նպաստ եկեղեցիները վակեալու ըլլայ, ահա՛ վեճը պիտի ծագի հակառակորդ կողմէն.

— Վարչութիւնը սխալ է հասկցեր կաթողիկոսական կոնդակը, պիտի պոռան, իմաստը խեղաթիւրեր է, չէ կրցած ըմբռնել, ոգւոյն չէ թափանցած, ևայլն։

Իսկ եթէ ի նպաստ բացուի ըլլայ, կրկին գոռում գոչում.

— Կաթողիկոսը այդպէս ըսել չէ ուզած, բոլորովին սխալ հասկցեր էք, ծայրէ ծայր խեղաթիւրեր էք, ևայլն։

Ու խնդիրը պիտի ծեծուի քանի մը նիստի մէջ, օրակարգ պիտի անցնի, շատ մը նիստերու 71ի օրինական թիւը պիտի պակսի քուէարկութեան համար ու նորէն խնդիրը պիտի մնայ անլուծելի։

ՍԱՐԵՒԵԼԲԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

(1)

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ

ՁԵԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ ԿԱՄ ՁՕՐԱՆՈՑԸ, ՁՕՐԱՆՈՑԸ...

ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 4 ԱՐԱՐ

(ԴՐՈՒԱԳ ՄԸ 1895Ի ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵՆԷՆ)

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԱՐ

ԱՆՁԵՐԸ

Հազար Իշխան Վահանեան (Շօրվալեան)
Բարթողիմէոս վրդ., Վանահայր Ցռնուզի
Կարապետ բեգ. Երկայնեան
Ավետի պէյ, Զէթունի գայմագամը
Թէֆիք պէյ, Զօրանոցին հրամանատարը
Ասլան պէյ, Զէրքէզ հարկահաւաք
Նազարէթ Նորատխարեան, Իշխանազուն
Խաչեր էֆենտի, Արեգինի գիւղապետը
Աբրիկ էֆենտի, Աւագալի գիւղապետը
Զաւման, Խաչեր քէհեայեն աղջիկը
Ադասի, Հնչակեան ներկայացուցիչ
Զալլաս, Թաշ Օլուգցի ռազմիկ մը

Զինուորներ, կիներ, ոտիկաններ, ժողովուրդ։

Տեսարանը Արեգինի գիւղին մէջ խաչեր էֆենտիին տունը. — Հեռուէն բլուրներ, ձորեր ու անտառներ. մօտերը եր գոռալ Զահան գեղ։

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

Խաչեր էֆենտի (մինակ, ճարկիլէն ձեռքը).— Աւ ի՞նչ խելք է, ասանկ տեղ մը կ'ապաստանիլ՞ն, հովիւները դեռ եալա՛ն են, կալե՛ր դեռ գեղը, հունձքերը դեռ երեսի վրայ, այգեկութքը դեռ չը սկսաւ, ամէն մարդ գործի է։ Անգամ մը սա մեր կալերուն ցորենը, սիսեռն ու լուբիան վերցնէինք դեռնէն, մեր կարասները լեցնէինք օղիով, գինիով, ամպարներն ու մնուկները տաքցնէն անգամ մը սեւ ու ճերմակ չամիչներով, աղալ տայինք սա մեր տարեկան ալիւրը, խաշէինք, չորցնէինք ձաւարի համար մեր արտերուն կարմիր ցորենը, ծեծել տայինք ցորենապուտիին, տղցածոսպին, ճաքիկին ու քարխանային ճերմակ խոշոր ցորենը, մեր տարեկան պաշարը բռնէինք ու քիչ մը չունչ առնէին մեր խաղ մշակները, խուշ ու խրթիթ չէնար, արշաւ ոչխար վերադառնար, հովիւ, հողագործ մէկտեղուէր ու մեր բուխերիկները նորէն մխալ սկսէին... Ցեռոյ, հոգ չէր, դիւրին, չա՛ռ դիւրին պիտի ըլլար ապստամբիլ ու... կռուի՛լ։ Բայց հիմակ, ո՞վ կայ հոս, ամբողջ Արեգինը պարպուած է. մէկ երկու օր էն մենք ալ պիտի չուենք մեր լեռներուն ոտքերը, Նայի՛նք պիտի կրնանք համոզել սա մեր նորեկ պարոնները, որ չարտորան ու... (Այս միջոցին ներս կը մտնի պաշտամաւոր մը)։

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ.

ԽԱՉԵՐ, ՁԱՒԼԼԱՏ (սպառազէն)

Զալլաս (բարեւելով).— Բէյեա՛, Զադրը Տէրէն դեռ կը մնան վեց պարոնները, ձեզի տեսնել կ'ուզեն, քէհեա՛։

Խաչեր.— Դուն անոնք տեսա՞ր, ազա, ի՞նչ տեսակ հագուեր են։

Զալլաս.— Իրենց քովէն կուգամ, քէհեա՛, Զանոյ Պոյոյա կոչուած տեղը հանդիպեցայ իրենց. վեց հոգի են, վեցն ալ կորիճ, կարճուկ մարմուկ. կլորիկ տղաք, վեցն ալ գլուխնին բաբախ դրեր են։

Խաչեր (զարմանով).— Բաբա՛խ... է՞։

Զալլաս.— Մինչեւ ծունկերնին քաշած են սեւ կօշիկներ, կուրծքերնին փամփուչտներով ծածկուած, վեցդնիգունը մէջքերնին, արծաթէ դաման ալ քովերնուն կախուած, դեռ ի՞նչ գիտնամ. բաներ մը կ'ըսէին։

Խաչեր.— Զիս ի՞նչ պիտի ընեն։

Զալլաս.—Ես գիտեմ, Բէյեա՛, ինծի հոս, ամբողջ Արեգինը պարպուած է. մէկ երկու օրէն մենք ալ պիտի չուենք մեր լեռներուն ոտքերը, Նայի՛նք պիտի կրնանք համոզել սա մեր նորեկ պարոնները, որ չարտորան ու... (Այս միջոցին ներս կը մտնի պաշտամաւոր մը)։

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ.

ԽԱՉԵՐ, ՁԱՒԼԼԱՏ (սպառազէն)

Զալլաս (բարեւելով).— Բէյեա՛, Զադրը Տէրէն դեռ կը մնան վեց պարոնները, ձեզի տեսնել կ'ուզեն, քէհեա՛։

Խաչեր.— Դուն անոնք տեսա՞ր, ազա, ի՞նչ տեսակ հագուեր են։

Զալլաս.— Իրենց քովէն կուգամ, քէհեա՛, Զանոյ Պոյոյա կոչուած տեղը հանդիպեցայ իրենց. վեց հոգի են, վեցն ալ կորիճ, կարճուկ մարմուկ. կլորիկ տղաք, վեցն ալ գլուխնին բաբախ դրեր են։

Խաչեր (զարմանով).— Բաբա՛խ... է՞։

Զալլաս.— Մինչեւ ծունկերնին քաշած են սեւ կօշիկներ, կուրծքերնին փամփուչտներով ծածկուած, վեցդնիգունը մէջքերնին, արծաթէ դաման ալ քովերնուն կախուած, դեռ ի՞նչ գիտնամ. բաներ մը կ'ըսէին։

Խաչեր.— Զիս ի՞նչ պիտի ընեն։

Զալլաս.—Ես գիտեմ, Բէյեա՛, ինծի

Լաւագոյն չըլլա՞ր արդեօք որ Վարչութիւնը դիմէ կաթողիկոսին որպէս զի իր կոնդակին ոգին ու իմաստը ինքն իսկ մեկնաբանէ, ու մանրամասնօրէն որոշէ թէ՝ եկեղեցիները, պաշտամունքներէ դուրս, ինչ պարագաներու տակ կրնան տրամադրելի ըլլալ ժողովուրդին։

Եւ եթէ կարելի է վեհ. Հայրապետը թո՛ղ իր բացատրողական թուղթը դրէ պարզ աշխարհաբարով՝ հանդերձ փլանսներէն և թիրքերէն հաբաւատ թարգմանութիւններով՝ որպէս զի անհասկացողութեան ոեւէ պատճառ չմնայ ու խնդիրն ալ կարելի եղածին չափ շուտ իր լուծումը գտնայ։

Հակառակ պարագային վաղը կըրնան մէկ քանի հոգի պարահանդէս մը սարքել եկեղեցիի մը մէջ և երբ ոեւէ դիտողութիւն ըլլայ, պատասխանել ամենայն հանդարտութեամբ.

— Կը խնդրենք, կարդացէ՛ք կաթողիկոսական կոնդակը, իրա՛ւ եկեղեցիներու մէջ կ'արգիլէ զգուշարումը միթինկաց որք ունին զքաղաքական բնոյթ և հային ի խնդիր ազգի ազգի քաղաքական հոսանաց և կուսակցական տեսութեանց, բայց ոեւէ արգելք չեն դներ վասն կաքաւուց և պարահանդիսից դաշնակաւ և ամենայն ազգի նուագարանօք. կոնդակին ոգին բացայայտ է և մենք կը յարգենք Հայրապետին հրամանը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԻՆ ՓԱԿՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԽՄԲԻՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Օսմ. Խորհրդարանի կրկին ժողովներուն ալ առիթ ունեցած էինք ներկայ ըլլալու և ունկնդրելու անոնց վիճաբանութեանց։ Ցուսնթ 15ի վերջին նստին ալ Մերակոյսի կողմն էինք դարձեալ ուր փակման վերաբերեալ կայս. իրաւունքներու և խորհրդակցութիւններ կատարուեցան և գրեթէ մէկ չունչով իրարու ետեւէ վաւերացուեցան Երեսփ. Ժողովէն ընդունուած և իրեն զրկուած բազմաթիւ օրինագիծերը, այնպէս որ նախագահը յայտնեցաւ հարցուց թէ դիւաններուն մէջ կամ մասնաճիւղերուն քով դեռ բան մը մնացե՞ր է, թող բերեն, անոնք ալ լմնցնենք։ Պրպտուստ եղաւ տեսնուեցաւ թէ ամենայն ինչ կատարեալ էր. մինչեւ իսկ նոյն օրուան նստին առնչագրութիւնն ալ ետ վաւերացուեցաւ, զի անմիջապէս պատրաստուած էր և կարդացուեցաւ ձեռագիրը։ Հետեւաբար երբ Եպարքոսը նախաբարեներով չրջապատուած ներս մտաւ և իր ճառէն հարքը փակման հրամանագիրը կարդաց, ինչպէս ըրեր էր Երեսփ. Ժողովին մէջ, ծերակուտականները գոհ ելան, հանդարտ խղճով և պարզէ թեթեւցած երեւոյթով մեկնեցան ժողովատեղիէն՝ վայելելու համար իրենց հնգամսեայ հանգիստը։ Անշուշտ նոյն ապատրութեան տակ ձգեցին Խորհրդարանը նաև երեսփոխանները, համոզուած թէ պարտքերնին լիովին կատարած էին Ղուկէս ամսակ ի վեր։

Մեր նպատակը այն կէտին վրայ խօսիլ չէ թէ արդարեւ ծերակուտական հարքն ու երեսփոխան տնտրք իրենց պարտքերը իսկապէս զի ամենայն ինչ պատրաստուած էին թէ ոչ, այլ սահմանադրական քանի մը խորհրդածութիւններ կ'ուզենք ընել ասարքեր տեսակէտներու վրայ։

Ան որ գէթ անգամ մը առիթ կ'ունենայ տեսնելու Մերակոյսի և Երեսփ. Ժողովի անդամները իրենց աթոռներուն վրայ բազմած այնքան սէգ ու վեհ կերպարանքով մը, անմիջապէս կը մտածէ թէ արդեօք աշխարհի վրայ կրնայ գտնուիլ մարդ մը որ սահմանադրական դրութեան ու խորհրդարանական կառավարութեան հմտակիր ու սիրահար չըլլայ, երբ կը տեսնայ թէ գործադիր իշխանութեան պետը ու պաշտօնակիցները երբեմն ժամերով Ժողովին առջեւը ոտքի կեցած բացատրութիւններ կուտան, հարցումներու կը պատասխանեն և հարցապնդումներու ենթարկուելով վստահութեան կամ անվստահութեան քուէներու հաղցին մէջ կը դրուին և մաքուր կամ անմաքուր դուրս կ'ելլեն և կամ մէջը կը մնան, ինչպէս որ Ժողովրդեան ներկայացուցիչները ուզեն։

Անշուշտ կարդալով կամ լսելով ալ այս բաները կ'իմացուին, կամ կենդանի աչքով տեսնելով և դիտելով բացատրութիւն տուող կամ հարցապնդուող նախարարին դէմքը, տաքնապները և յոյները, մինչ անդին ծերակուտականը կամ երեսփոխանը վեհ դէրքով ցաղված անոր դատաստանը կը վարէ, ամէնէն աւելի ցայտուն և գործնական կերպով կ'իմացուի թէ արդարեւ Ժողովրդեան ձեռքն է ճշմարիտ վճռապետութիւնը, երկրին ճակատագիրը վարելու գերագոյն իշխանութիւնը։ Հետեւաբար մարդ կը զարմանայ կը մնայ թէ ինչպէս կրնան գտնուիլ մարդիկ որ սահմանադրութեան դէմ ելլան և բացարձակ միապետութեան կուսակից, որուն օրով ամէն մարդ եպարքոսէն, նախարարներէն և դատաւորներէն ոկսեալ մինչեւ Ժողովրդեան ամէնէն յետին դասակարգին պատկանողները միապետին ծառաներն էին լոկ։

Բայց ցաւալին այն է որ ամէն ազգի, ամէն երկրի մէջ և ամէն տեղ ալ գտնուած են և կը գտնուին դեռ այդքան գեղեցիկ ու վսեմ հակադրութեան առաւելութիւնները ճանչնալու և գնահատելու ունակորդ անձեր, որոնք արձակկեալ կառավարութիւնը նախատեծար համարած են սահմանադրական դրութենէն։ Ատոր համար ընտ զարմանալի չէ եթէ մեր երկրին մէջ ալ այդպիսի ազորմելի ուղեղի տէր մարդիկ գտնուին դեռ, քանի որ տակաւին երկու տարի է միայն որ ժողովրդապետութիւնը հաստատուած է և դեռ մնացած էին այն շահարեր, կամայական, անբռնաբարելի ու բռնապետական դէրքը ու վիճակը զոր մարդկային դէմքով արարածներու վոնտակ մը կը վայելէր տասնեակ մը տարիներէ ի վեր ելեւեռադրած միապետի մը անպատասխանատու բռնապետութեան շնորհիւը։ Հարկաւ ադպիսիները կը ցաւին իրենց կորսուած դէրքին վրայ ու հոգւով և մարմնով հակասահմանադրական (ռէակսիոնէր) են և պիտի մնան մինչեւ իրենց կենաց վերջը, նոյն իսկ հանգստեան թոշակ վճարելով զանոնք սրբազանիկ աշխատուած ատենը։

Այլ պարագայ մը կայ որ շատ մեծ արժէք ունի այս տեսակ բաղդատութեանց մէջ։ Սահմանադրութիւնը և իրմէ բղխած ժողովրդապետութիւնը ինչո՞ւ համար սիրելի ու յարգելի է։ —Վասնզի միշտ այնպէս համարուած է թէ ժողովրդէս ուղղակի ընտրուած ներկայացուցիչները աւելի սիրտցաւ կ'ելլան զիրենք ընտրողներու վիճակին և աւելի ծանօթ հոգատար իրենց նեղութիւններուն ու տառապանքներուն, քան միապետութեան կարգած պաշտօնատարները, որոնք սովորաբար իսպառ անգիտակ կ'ելլան ժողովրդական պէտքերուն ու կարօտութիւններուն։

Բայց եթէ ժողովուրդին ընտրածներն ալ (երեսփոխան կամ ծերակուտական) անտարբեր մնան անոր ցաւերուն և վիշտերուն, ոչ ապաքէն ծանր ու դառն յուսախաբութիւն պատճառած կ'ելլան անոր և իրենց ընտրողը երբեմն ալ չընտրողը նոյնիսկ սահմանադրական դրութեան առաւելութիւնները խնդրոյ տակ ձգելու ու տարակուսելի դարձնելու պատճառ կ'ելլան։

Զենք ուզեր հոս խնդիրը մանաւորցնել և խօսքը մեր ծերակուտականներու ու երեսփոխաններու վրայ բերելով քննել թէ ազգին յոյս ու ակնկալութիւնը պակո՞ղ թէ ի դերեւ հանող տեսակէն [illegible] որ ընդհանուր տեսութիւն է մեր ըրածը։ Այլ իրենց իւրաքանչիւրի խղճին ու գիտակցութեանը կը ձգենք ընել այդ դատաստանը այն ատենը՝ երբ Նստաշրջանը փակուած ըլլալով՝ պիտի պարապին կանոնը ըմբռնելու։

Ցանկալի էր սակայն որ քանի որ մինչ յունիսի 15 աշխատանք էին մղեր, յունիսի երկրորդ կիսուն համար ալ թոշակ առնելու անտեղի պահանջումով և գրեթէ բռնի ասացումով չարատաւորէին իրենց անչահախնդրութեան համբաւը և Ժողովրդին օգտաւոր մտածելու մասին ունենալ կարծուած նախանձախնդրութիւնը։ Մանաւանդ մոռնալու չէին թէ ողբացեալ Ցակոբ Պապիկեանի ամբողջ ամսական մը չէին ուզեր վճարել, ըսելով թէ ամսուն 19ին մեռած էր, 11 օր պակաս աշխատած էր։ Իսկ իրենք առին յունիսի ամբողջ ամսականը, մինչ Նստաշրջանը յունիս 15ին փակուած էր։ Ընտրողները ինչպէս կրնան մեկնել այս ընթացքը։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՍՄԲԱՏ ԷՖԷՆՏԻ ԲԻՒՐԱՏ

ՀԵՂԻՆԿ ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԻՆ

ԶՈՒԳԱԿԵՑԻՈՒՄ

Ա. ԵՍԱՐՃԱՆԵԱՆ ԵՒ Դ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ

Գիտցը սեւ է, վրեժը՝ կարմիր։ Ութսնմի տեղորին անաւանկը Ազատութեան Քայլերգին նախերգանքը բաղ ըլլայ։

Ահա՝ ընդվզումի եղերական գերայոյզ օրերուն յառնող երկու իսկատիպ, այլ անօրմալ հայ տաղանդներ, որոնց գրիչը մեր բնաշխարհի Արծիւին փետուրն է և թանաքը՝ մեր որդան կարմիրը։ Ահա՝ մարտիրոսագրուած ցեղի մը անիւնցած ոսկորներէն սնունդառուած, անոր արիւնովը ուռճացուած և տառապալից կեանքի մը արիւն-արեւին տակ աճած երկու հոյակապ դէմքեր՝ որոնք իրենց տաղանդին բովանդակ թափն ու արտայայտութիւնը տուին և խտացուցին հայ իրականութեան, հայ տաղաշարութեան շուրջ։

Ա. Եսարճանեան և Դ. Վարուժան— ճանչցուած յուլիսեան վերջ—գրական ինքնայատ ուղղութիւն մը, երդելու զուգակիպ այլ հակադիր ձայն մը, նկարելու և իւրովի արտայայտելու հրանալիօրէն անօրինակ կերպ մը ունին. մին թէ միւսը հայ աղբերէն խմած, հայ օդը շնչած, հայ հողն ու քարը դրուած ու նոյն կեանքով ապրած և հայ կեանքին խարտաշուղած՝ թէև ներշնչումով նման են, բայց առաջինը առաւելապէս հոգիէն կը ծնի ու զգացումներուն կը խօսի և երեւակայութեան մը բարձրասոյր վերելքին մէջ մերթ կը յուսաթափէ, մերթ ջլատիչ կը մոլեգնեցնէ, կ'ընդվզեցնէ, կը փոթորկէ. մինչ երկրորդը մաքէն կը ծնի և հեթանոս գեղեցկութեամբ մը, խոտվքովը պատկառազդու՝ վերերկրային մերկաւոր սաւառնումներէ վերջ յանկարծ շնչա ուշիլ կը կանգնի ու «սատուանծորէն» կը պատմախօսէ։

Ս. Եսարճանեանի մէջ զգայական տարրը խմեն, պառկին. ի՞նչու մեր տունը ճամբուն վրայ չինած է պաղա... (Ցանկարծ ուսերը բօրուելով, հեռզիեսի մտանուքեան մէջ թաղուած) Բայց այդ եկող ձիաւորը՝ մեր գիւղին գլխուն փորձանք մը կը բերէ, դեռ քանի՞ չարաթ եղաւ, հոս եկաւ, ոսկեան-դինուորներ չորս կողմը ցրուեց. գիւղը թալեց, տուները պարպեց, դո՛ւր ճրգեր թափեց կիներ ցնցռելու, աղջիկներ բռնաբարելու։ բայց կռնակին վրայ եա դարձաւ, կորսուեցաւ գնաց... ԶէրքէզԱլանապե՛կ, այս կողմերուն պատուհա՛սը... Ահա՛, ահա՛, կը մօտենայ, (դռնեն դուրս նայելով) մօտեցա՛ւ, այո՛, չիտակ դէպի մեր տունը կը քշէ ձին, գինուորներն ալ ետեւէն, ամէնքն ալ հեծեալ։ (Սրահին մէկ անկիւնը կերթայ, պատուհանի մը ներս գլուխը խոթելով կը կանչէ) Աղջի՛կ, Զարման, ներսը կեցի՛ր, դուրս չելլես հա՛, ոտիկանները կուգան։ (Նորէն սրահին մէջ երթալ գալով) Անամո՛թ, լկա՛ի, աչքերը անկեր է աղջիկանս, լիրբ, ճեղի անգամ մը ալ թող փոքէ անունը բերան առնել։ (Նոյն ոգեին Ասլան պէկ ներս կը մտնի, ոստիկաններու խմբապետի համազգեստով. միջոցին դռնեն ձիերու ոտքի ձայնը կը լսուի)։

(Շարունակելի)

զօրաւոր է, իսկ Դ. Վարուժանի՝ գերազանցապէս խնցական՝ surrp։

Երբ «Հայրդիներ»ու հեղինակը նոր աղմոսերգուն է՝ Երբայական չունչով օծուն, «Ցեղին Սիրտը» երգողն անսաթակոյտ նոր ասուածներու քուրմն է հրաշունչ. մինչ առաջինը կարմիր վրէժն է որ կը գոռայ տառապալից և յուսատու, երկրորդը բաներ կը թթվէ, կը մանչէ սանանեցնելու ասիճան՝ իր արտայայտած նոր մաքերով՝ չարգահատեցնելու դիմացինն Հայը, այլ՝ կարծես հարկադրելու որ լսուի իր ցեղը։ Հաւասարապէս երկուքն ալ կը տուայտին, ճգնաժամային գալարումներ կունենան, բայց մէկէն՝ մին կը տեսնէ որ առաւօտը կը ճեղքուի, և միւսը առտզանքի ստեղծագործ զուարկներուն շերմիներ կը կերտէ, յուշարձաններ կը վանդնէ ու մարմարի վրայ երգեր կը քանդակէ՝ բան մը կտակելու նոր սերունդին։ Վարուժան վիշոը կ'երգէ և կը դանգաւոր անիրաւութիւններուն դէմ, բայց կը վքասանեցնէ թէ վշտի ակօսներուն մէջէն հունաբ պիտի ծլի ապագայի արդիւնաւէտ հունձքի մը ի խնդիր, Աւոմ կը հայհոյէ իսկ ու կը գառնայ յոսի ասղէն գօտեպնդուած։

Աւոմ իր պատկերները կարմիր գոյնով կը գծէ, Դ. Վարուժան գունագեղ. առաջինը պատկեր մը իր երեւակայութեամբ կը մեծցնէ, կ'ընդլայնէ ու իր ամէն դրուագին մէջ մէ՛կ առնչք, մէ՛կ թիրախ ունի, երկրորդը չի նօսրացներ, կը բարդէ, չի թոփանցկացներ կը խառնէ, կը դիմառէ և ունի չաւ գաղափարներու համանդրան չրջանակներ. ինքը յանախ կը սուզի անցեալը և բան մը գտած ան կը մարձենայ մեզ և կը կանչէ, կը գոռայ ապառնջ դնելու իրեն, հինը կ'արդիացնէ հիմնայիօրէն։

Եթէ Աւոմը կարդաս, կուրծքդ կ'ելեւէջի, սիրտդ ուժգնակի բաբախուած՝ զգացումներուդ յորդումէն կարծես կ'ուզէ դուրս պոռթկալ, մինչդեռ Վարուժանը մաքերու անակնթամի տարնցքով մինքդ կը փոթորկէ և ոչինչ տափակ, ոչինչ դիւրամատչելի գանելուդ՝ կը հիմարիի և ակարութիւնդ կը խոստովանիս...

Դ. Վարուժան կեանքէն կը քաշէ կը ասնի ազատ բարձունքներու՝ ակնապարար տեսարաններէն դիտել տալու խրատուած վայրագութիւններ, մարդկային անիրաւութիւնները, իսկ Տառապանքի և Ցաւի Երգիչը բուն իսկ աղէտի վայրը, խանգաւի ու ասրասի յանձանքին մէջ, կը Թողու քեզ, չի Թոյլ տար հեռանալ, հոգին գալարելու, ճմլելու և յեռոյ յուսալից յուսահատութեան մը մէջ Արդարութեան երեսին Թքնելու։

«Կարմիր Լուրեր»ու հեղինակը զդացեր և գրեր է. «Ցեղին Սիրտ»ին հեղինակը յանախ խորհեր և գրեր. մին գունագեղ, Լաւլուռն բացատրութեամբ երեւակայութեան բարձր ոլորտներու մէջ, միւսը խորհա, յաղեական բառերու ճշմարիտ ազդեցուածքով, գաղափարի բարձր սառնումով։ Աւոմ, երբեմն, բառեր կը գտնէ որոնք բոլորովին հեռու են իրենց պնացիկ իմաստը արտայայտելէ. հեմն և իր վարպետը, ընդհակառակը Վարուժան չէ արտադրած տուն մը ուր նոր յայտնութիւն մը պահուած չըլլայ. անոր հմար ամպի ծուէն մը, շուշանի ծղօտը, ան մը հողմ հայրենի լեզուէն կը խօսին ու մեծ հոգի մը ունին. հրաշալի կերպով ալարան է ու փոխաբերութիւններու ծայր այեղ սիրահար։

Աւոմը չտեր եթէ կրնան հակնալ՝ հանելու կամ գնահատելու, Դ. Վարուժան իր կեան ուճովն ու կուռ գաղափարներով թափանցելի (pénétrable) է չատ դիներէ. առաջինը ճամբայ մը ուրի նպատակի մը համար, երկրորդը ճամբաներ՝ մէկ նպատակի։ Բայց անվերապահօրէն ըսելու է թէ թթու աղդասէրներ երկուքն ալ ու կարծես հայրենաբաղձութեան պապակոլը տակնուսա՝ ջերմիկ աղապատանք մը կը պահեն հանդէպ մարթիրոսագրուած հայ ցեղին, պաարատ՝ իսպառ դնելու իրեն ամբողջ կորովն ու ուժը փրկութեան մը համար։ Թերեւս Դ. Վարուժան օր մը երդէ «Մուրացիկը» և այլը, բայց Աւոմ իր գրիչը ասնմանած է ու պիտի ասնմանէ սակ Հայուն համար։

Իսկ որուն պէտք է տալ լուսապակ մը։—Անպայման երկուքին ալ։ Որովհեան Վարուժան չի կրնար ըլլալ Սիամանթo մը եւ Սիամանթo Վարուժան մը. մին խակատիպ է իր լղացումով, իր յայտնութիւններով, միւսը բոլորովին նոր է իր յայտնութեան ձեւով, իր հոգիով՝ հաւասարապես գրական անկախ գեհինեներու վրայ, Վարուժան ո ղղութիւններու յարաբերական վարպետը պիտի ըլլայ, իսկ Սիամանթo ստղղութեան մը բացարձակ վարպետն է արդեն ու պիտի մնայ յար՝ իր ճարին թեղեռն բրթացնելու Երգը՝ հոգոր, առնոպան, Երգը՝ հոգեցունց, հայրենի։

* *

Վիշոը սեւ է ու վրէժը՝ կարմիր, սեւը կնանքի անհրաժեշտ գոյներու բացակայութիւնը կամ մութն է, որ գեղանիշաղ օր մը ծնելու ասնմանուած է, եթէ սահման կարմիր Արշալոյսը՝ վրէժը, չուշանայ ծոցուրիլ։

Ս. Եարճանեան և Դ. Վարուժան բրռնադաթիչ խաւարը-վիշոը ճաշակեցին, բայց երբեք ընկրկեցան, այլ պակուցումի ջրդ գերագրդիռ օրերուն վրէժը, կարմիր վրէժը կերտեցին իրենց հոգւոյն մէջ՝ հոգիներու կատելուն անոր ընդմէջէն նշմարելու փայլուն վաղորդայն մը, չեփորելու, ազատաղձ մարտիկներու Դերագոյն Ցարթնակը։ Ս. Եարճանեան և Դ. Վարուժան չեփարեցին և դեռ կը չեփորեն անաղնագառ. բայց այս դեռ նախերգանքն է ճշմարիտ Ազատութեան Քայլերգին և մենք կ'ուզենք այդ մեծանուն բանաստեղծներէն որ Նահատակէն վերջ պատարագը բերեն մեզ՝ իր քաղցրալուր, մեղանուշ երգերով...։

Սպասե՛նք —յուսալով երիս հայ տղանդներու ամբողջական փթթումը ողջունել — անոնց այդ պաշտանքի հոգիներուն, մեր գեղեցկագոյն ընծայաբերումը ընելու՝ մարթիրոսագրուած ցեղի մը երախտագիտական հարկին իբր մատուցում...։

Մ.-Ազիզ ԶՕՀՐԱՊ-ԿԵՍՐՕՆ

Աջաս Խօսքի Բաժին

Խմբագի՛ր Տէր,

Անցեալ օր պատանմամբ ձեռքս անցաւ ձեր թերթի 7339 թիւը որուն մէջ Պ. Փարամազ երկտողով մը կը բողոքէր այն համարաշխութեան համար զոր կնքած է Ս. Դ. Հնչ. կուսակցութիւնը, Վեր. Հնչ. կուսակցութեան հետ, որպէս «Ոճրագործներին և «Աւազակներին»։ Նա այդ մանդիրները կուսայ այդ կուսակցութեան, հիմնուած «կրթուած հասարակութեան»? կարծեաց վրայ։ Արդ կուզանք հարցնել Պ. Փարամազի թէ՝ իրո՞ք այս «կրթուած հասարակութեան»? կարծիքը պարտադիր է մի Ս. Դ. Հնչ. անհատի համար, ինչպէս որ կը յայտարարէ ինքզինքը Պ. Փարամազ և թէ իրո՞ք ժեղամիսական և որդ այնարհնայեցաք ուենեցող մի անձնաւորութիւն պիտի զեկավարուի այդ «կրթուած հասարակութեան» կարծիքներով և ըմբռնումներով։

Խնդիրը ունի նաեւ իր ուրիշ ծիծաղաշարժ կողմը։ Մենք կը տեսնենք որ նոյն ինքն Պ. Փարամազ Հայ Հրատարակչական ընկերութեան մէջ կողք կողքի նստած այդ «աւազակ» և «ոճրագործներու հետ, կը վիճաբանի, կը քուէարկէ և կը վճռէ երբ «աղնիւ մարդը ոչ մի բարոյական իրաւունք չունի յարաբերութեան մէջ մտնելու աւազակների և ոճրագործների հետ»։ Խնդիրը հոս չի վերջանար սակայն. ըստ «կրթուած հասարակութեան» եթէ «սոսկ աւազակ և ոճրագործներ» են Ա. Արփիարեանի տէռօրիստները, ուստի չատ բնական հետեւութիւնով մը այդ «կրթուած հասարակութիւնը» նոյն կարծիքը պիտի ունենար նաեւ անոնց համար, որոնք փորձեցին նոյն տէռօրը, բայց չյաջողեցան և որոնց հետ նոյնպէս նստած կը գործէ Պ. Փարամազ Հայ Հրատարակչական ընկերութեան մէջ։ Արդ ինչո՞ւ այս [illegible] Պ. Փարամազի մէջ։

Եթէ նա հաճի պատասխանել այս հարցերուն, մենք պիտի պաղդենք նաեւ թէ ինչ մասնակցութիւն ունեցած է Պ. Փարամազ այդ համարաշխութեան մէջ որուն դէմ կը բողոքէ ինք այսօր։

Կը խնդրեմ, Պ. խմբագիր, որ հաճիք այս երկտողը դեռեղել ձեր թերթի «Ազատ խօսքի բաժին»ին մէջ։

Վ. ՋԷՅԹՈՒՆՑԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՐՕՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԿՐԵՏԱՑԻՆԵՐԸ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՏԱ՞Ն

ՊՈՅՔՕՐԸ ՀԵՏՋՀԵՏԷ ԿԸ ՍԱՍԿԱՆԱՅ

Հեռագրական վերջին լուրերու համաձայն, Երկիրս Թաղաւորին ու Պ. Վէնիզէլոսի տուած խորհուրդներուն չնորհիւ, Կրեատցիները տեղի պիտի տան։ Այդ. Ժողովը ժողոս պիտի գումարուի, և սոյդ կը նկատուի որ իսլամ երեսփոխանները առանց երդումի պիտի ընդունուին։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը որոշած է նիստին չմասնակցիլ, ինչ որ պիտի դիւրացնէ Ժողովին այնաստիւնները։ Տաղնապը վերջացած ըլլալ կը Թուի։

** Հանեայէն հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ Պ. Վէնիզէլոսի և ընդդիմադիր կուսակցութեան միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը գործադիր իշխանութեան ձգած է իսլամ երեսփոխանները ընդունելու գործը։ Սակայն չի կարծուիր որ Վէնիզէլոսի կուսակցութիւնը օրինաւոր Թիւ մը կազմէ Ժողովին մէջ, կարգ մը երեսփոխաններ բաժնուած ըլլալուն համար։

** Աթէնքէն Թրիպունայի կը հեռագրեն Թէ իսլամ երեսփոխանները առանց երդումի պիտի ընդունուին Ազգ. Ժողովի յառաջիկայ նիստին։ Կը յուսացուի որ հարկ չպիտի մնայ միջազգային զօրքերը կոչի հանել։

** Հավասի հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը զեկոյց մը յղած է կառավարութեան, յայտարարելով Թէ կառավարութիւնը կընայ առանց երդումի ընդունիլ երեսփոխանները և այդ պարագան ծանուցանել պաշտպան տէրութեանց։

** Հանեայի հիւպատոսարանները կողմէ գործադիր իշխանութեան արուած զեկոյցը նկատի առնուած չըլլալով՝ հիւպատոսները նոր գումարում մը ունեցած են։ Դիւանագիտական ներկայացուցիչները առանձին տեղեկագիրներ պատրաստելով՝ իրենց կառավարութիւններուն յղած են և հրամանգի կը սպասեն՝ ի գործ դնելու համար այն միջոցները, որով կարելի պիտի ըլլայ գործադրել աէրութեանց որոշումները։

** Լոնտոնէն կը հեռագրեն Թէ պաշտօնական չրջանակներու մէջ չատ դէշ տպաւորութիւն ձգած է կրեատցիներու բռնած ընթացքը։ Պատերազմական պաշտատան մէջ եղած յայտարարութեան նայելով, հիւպատոսները և մարտանաւերու հրամատարները բացարձակ հրամաններ ստացած են՝ զօրք հանելու համար ցամաք, եթէ պարագաները այնպէս պահանջեն։

** Հանեայէն քաշուած հեռագրի մը նայելով, կրեատի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը գրաւորապէս գործադիր իշխանութեան ծանուցած է Թէ իր բացարձակ որոշումն է առանց երդումի չընդունիլ իսլամ երեսփոխանները։ Նոյն կուսակցութիւնը միենոյն ատեն հաւատիք ընծայած է՝ բարեկարգութեան պահպանումին ալեկցելու և չորս ամսուան առժամեայ պիւտճէն քաւէարկելու համար։ Յետոյ առժամեայ կառավարութիւնը հրաւիրած է սեպտեմբեր 14ին նիստի հրաւիրելու Ազգ. Ժողովը։ Վէնիզէլոս համաձայնութիւն յայտնած է այդ առաջարկներուն։ Հետեւաբար, ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ներկայ չպիտի գտնուի չարաթ օրուան նիստին։ Յետոյ պաշտպան տէրութեանց պիտի զեկուցուի որ իրենց որոշումները ընդունուած են։ Առ այժմ Հանեայի մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Դժգոհ գիւղացիներու համախմբման մասին տարածուած զրոյցները չափազանցուած են։

** Աթէնքէն կը հեռագրեն Թէ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ քաղաքական շրջանակներու մէջ։ Սպառազինութիւնները փութով առաջ կը տարուին, իբրեւ Թէ պատերազմը մօտալուտ ըլլար։ Հանրային կարծիքը չատ գրգռուած է։ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ դէմ ցոյցեր եղած են։ Սուլթանը կը կարծուի որ Կրեատցիները չպիտի յարգեն տէրութեանց կամքը և կացութիւնը անդարմանելիօրէն պիտի ծանրանայ։

** Իրպղեկ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, Կրեատցիներու անհաշտ ընթացքին պատճառու պաշտպան տէրութիւնները կարծիքի փոխանակութիւններ ունեցած են՝ վերջնական որոշումներ տալու համար։

** Բ. Դուռ հասած լուրեր կը ծանուցանեն Թէ Ցունաստան կը չարունակէ իր սպառազինութիւնները և Աթէնքի մամուլը Թնամական ժամ մը կը գործածէ Թուրքիոյ նկատմամբ։

** Թուրք աղբիւրէ բխած տեղեկութեանց նայելով, հելլէնական կարեւոր ուժեր հասմամբուած են Թեսալիոյ սահմանագլխին վրայ։

** Սելանիկի յունական չրջանակներուն մէջ յոռետեսութիւն կը տիրէ։ Պատերազմը հաւանական կը նկատուի։

** Պոյքօթի չարժումը կը չարունակէ միչտ և դադրելիք չունի, որքան ատեն որ կրեատական խնդիրը վերջնական լուծում չէ գտած։ Այսպէս կը յայտարարէ պոյքօթի յանձնախումբը։ Դեռոպանները արտ. գործոց Նախարարին մօտ դարձեալ պիտի բողոքեն, պահանջելով որ պոյքօթը դադրեցուցուի։ Պոյքօթի յանձնախումբը այնքան առաջ կ'երթայ որ յունական ապրանք փոխադրող օսմ. շոգենաւերն ալ պոյքօթի պիտի ենթարկէ։ Մորթի յոյն վաճառականներուն արգիլած է մորթ գնել պեսական ոսպանդանոցներէն։ Այս հաշուով՝ Թրքական ոսպանքներու դէմ ալ պոյքօթ պիտի մղուի, երբ գնորդը յոյն ըլլայ։ Բերայի մէջ պոյքօթ ընդունողներ վաճառատունները երթալով, գրծատէրերը կը հրաւիրեն ճամբելու հելլէնապատակ պաշտօնեաները։ Դալաթիա և Պոլսոյ Թաղերուն մէջ պոյքօթը կը չարունակուի առաջուան պէս։ Պէշիքթաշի հելլէն վաճառականները առջի օր գոց էին, պոյքօթի յանձնախումբին կողմէ նոր ծանուցումներ փակցուած ըլլալուն համար։

** Հելլէնական դեսպանը, առաջին Թարգմանին հետ, արտաքին գործոց նախարարին բնակարանը երթալով, պոյքօթի առթիւ ծագած միջադէպերու մասին գանգատեցաւ։ Նախարարը դատ յայտնելով յայտարարեց Թէ կառավարութիւնը նորէն յանձնարարութիւններ պիտի ընէ նահանգային իշխանութեանց։ Բիրեամ փաշա ի վերջոյ ըսաւ Թէ, հակառակ իր բարի կամեցողութեան, կառավարութիւնը չի կրնար հանրային կարծիքին հակառակիլ, որ պոյքօթին կողմն է։

** Դաւառներուն մէջ ալ միեւնոյն խստութեամբ կը չարունակուի պոյքօթը, Սելանիկի մէջ պոյքօթ ընդունողներ սանձարձակ կը գործեն։ Խոշոր բիրերով և խարազաններով զինուած մարդիկ կը պատին փողոցները, պատրաստ՝ յարձակելու ամէն անոնց վրայ, որոնք յունական վաճառատուներէ գնում կ'ընեն։ Դանի մը անձեր խաշանգուած են. ոստիկանութիւնը չի միջամտեր։ Օտարանպատակներ ալ պոյքօթէն կը Հելլէններու ընկեր բլլալուն համար։ Պոյքօթի յանձնախումբը օգոստ. Հելլէններու ընկեր բլլալուն համար։ Պոյքօթի յանձնախումբը օգոստ. 9ին

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

ՄԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ ՉԷԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ ԿԱՄ ԶՕՐԱՆՈՑԸ, ԶՕՐԱՆՈՑԸ՛...

ջեւ խոսեցաւ։ Քիչ յետոյ զինուորական հրամանատար Շէֆոպ պէյ, քանի մը սպաներու ընկերակցութեամբ, չոգենաւ գնաց, պատերազմական նախարարին կողմէ չնորհաւորելու համար նոր զինուորները։ Այս վերջինները, թիւով 733, քիչ յետոյ կառաբաձ չոգենաւով Տօլմա-Պաղչէ գացին։ Կայս. պալատան առջեւէն անցած ատենին ալպանիացի զինուորները «Բառիչահրմ չօք եաշա» գոչեցին։ Սուլթանը պատրաստ ելլելով՝ նոր զինուորները ողջունեց։ Յետոյ կառաբաձ չոգենաւը Գալաթայի նաւամատոյցը հանդիպելով՝ իրենի զինուորները դուրս եկան։ Տիարբեքիրի զինուորները Սիրբլէնի տարուելով՝ պատերազմական պաշտօնատուն գրկուեցան։ Իրենի զօրքերը Թաշգրչլայի մէջ տեղաւորուեցան եւ իրենցուն խմբովին ղրկուեցան Բեյրայի փողոցները։ Պատերազմական նախարարը ալպանիացի զինուորներուն խօսք ուղղելով յորդորներ կարդաց։

ՕՍՄ. ՔՕՄԻԹԷՆ

Օսմ. քօմիթէի տարեկան Ընդհ. ժողովը չաբաթէ մը ի վեր կը գումարուի Սելանիկի մէջ։ Պատուիրակները յանձնախումբերու բաժնուելով զանազան ենթաքօմիթէներու հաշիւները ու ծրագիրները կը քննեն։ Թանմի մը օրէն պիտի սկսին վիճաբանութիւնները և հանանաբար մանուելին պիտի հաղորդուին արուած որոշումները։ Ընդհ. ժողովը ամենէն աւելի պիտի զբաղի երկրին կրթական գործով ու տնտեսական զարգացումով։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԸ

Լոնտոնէն հասած լուրերուն նայելով, Կ. Պոլսոյ անգլ. դեսպան Սըր Ճերալտ Լուսթրի Բեդերպուրիի դեսպան անուանուելուն լուրը կը հաստատուի։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԻՆ

ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմ. բանակը նոր կազմակերպութիւն մը պիտի ստանայ քիչ ատենէն։ Զօրամասերուն թիւը պիտի կրկնապատկուի։ Այսուհետև բանակը տասնչորս զօրամասերէ պիտի բաղկանայ։ Իւրաքանչիւր զօրամասի երեք զօրաբաժին պիտի ունենայ։ Ամէն մէկ զօրաբաժին հետեւակազօրքի երեք զորագունդէ, հեծելազօրքի մէկ զորագունդէ, թնդանօթաձիգներու մէկ զորագունդէ, ռմբարդ-զինուորներու մէկ վաշտ և ամրաչէն զորքերէ պիտի բաղկանայ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐԸ

ՇԱՆԹԱԺԻ ՆՈՐ ՁԵՒԻ ՄԸ.— Դիմարկուոր ու կասկածելի մարդիկ յունական վաճառականներէ պատելով, կ'առաջարկեն որ հեղլէն նաւատորմին ի նպաստ ռոբքուած վիճակահանութեան տոմսերէն գնեն։ Երբ միասիր մէկը խաբուելով գնէ, իսկոյն իմաց կուտան ոստիկանութեան։ Ցունարէն թերթերը դիտել կուտան թէ Համիտեան բէժիմի օրով կը գործուէին այդպիսի արարքներ։

ՊԱՏԻՒԻ ԹՇՆԱՄԻ.— Խաղքէօյի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է մարդ մը, որ 10-11 տարեկան աղջիկներու պատիւը բռնաբարած էր։

ԱՆՆԱԿԱՐԾԱՄԱՆ.— Բերա, Ասմալը Մէճիտ հասատուած յոյն նպարավաճառ մը յանկարծամահ եղաւ չնչերակի խզումէ։

ԽԵՂԴՈՒԱԾ.— Ոնգրաձի կողմը փռան մը մէջ ալիսատող Էվանկէլի, մէնէրի ծալքերէն ձի լուացած պահուն ձիէն վար ինկաւ ու խեղդուեցաւ, լողալ չգիտնալուն համար։

ԴԻՄԱՄԱՆՆԵՂ.— Դավալարի մէջ դրամանենգներու խումբ մը ձերբակալուած է։ Կեղծ տասը փարանոցներ պատրաստող քանի մը քսակներ գտնուած են։

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ

ԴԱՐՆԱՅԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԵԶԱԿԱՆ ԱՌԻԹՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԹԻԲԻՆԿ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՑ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ

Քանի մը օր առաջ պատեհութիւնն ունեցայ տեսնուելու օսմ. կայս. պանքայի ամենէն կարեւոր հայ պաշտօնեաներէն մէկուն հետ։ Զրմեռանդ հաւատացող մըն է հայ և Թուրք հաշտեցուելու համար։ Մեր բոլոր ճիգերը այդ ազատոր ու բեղմնաւոր նպատակին յատկացնելու ենք, ըսաւ, և ուրեցաւ.

—Անցեալները մէկ քանի պատուոյ հայ վաճառականներ ինծի եկան առաջարկելու որ մասնակցութեան բաժին մը ունենամ իրենց կազմած մէկ ընկերութեան մէջ։ Բայանելի յետոյ թէ իրենց պաշտօնեայ չէի կրնար առնուազն ձեռնարկութեանց մասնակցիլ, հարցուցի թէ իրենց կազմած ընկերութեան մէջ առած են նաեւ մեր Թուրք հայրենակիցներէն։ Դժբախտաբար բացասական պատասխան ստացայ։ Լակ Հայերէ բաղկացած ընկերութիւն մէջն էր կազմուածը։ Այս բանին համար ցաւ յայտնեցի, և խորհուրդ տուի որ անպատճառ իրենց հետ առնեն նաեւ դերքի տէր ու պատուաւոր Թուրքեր, որոնց մասնակցութիւնը ձեռնարկին յաջողութիւնը պիտի ապահովէր և բացի նիւթական օգուտներէն, բարոյական օգուտներ ալ պիտի ունենար, Թուրքնէայ համերաչէլ գործակցութեան գեղեցիկ օրինակ մը պարզելով։

Խօսակցութեան միջոցին, պատմեց նաեւ հետեւեալ մանրադէպը.

—Քանի մը օր առաջ Թուրք հարուստ վաճառական մը Հայու մը հետ պանքան ներկայանալով՝ յայտնեց թէ իր մայրը, մերձաւորը, բոլոր անձովը երաշխաւոր է այդ Հայուն համար, որուն կրնան ուզածին չափ վարկ բանալ։ Յուզուեցայ, տեսնելով Թուրք մը որ Հայու մը բարոյական ու պատուաւորութեանը այդքան վստահ էր որ անոր համար պատրաստ էր ամէն բարոյական և նիւթական զոհողութիւն ընել։ Շնորհաւորեցի մեր ազգակիցը իր ներշնչած այդ անսահման վստահութեանը համար Թուրք հայրենակիցի մը։

Եւ խօսակիցիս ձայնին ցրտացմանը մէջ կը զգայի բոլոր սրտաշեղ հրմուանքը զոր կը զգար իր աչքին առջեւը տեղի ունեցած այդ ազատոր և տիպարար տեսարանին վերյուշումէն։

Եւ սակայն ոչինչ այնքան բնական էր ու կարծես սովորական օրգան այն ան սարսանը, զոր յուզմամբ կը նկարագրէր բարեկամս։ Մինչեւ համիտեան ազատաւոր չրջանին սկիզբը, Թուրքիոյ մէջ կար Թուրքին աւելի վստահութիւն ներշնչող ցեղ մը քան Հայը։ Անպայման վստահելին էր ան։ Պատերազմի գացող Թուրքը իր գանձը հայ՛ուն է որ կը վստահէր, վերադարձին դայն գտնելուն բացարձակապէս ապահով։ Տէրութեան կենտրոնական չահերուն հետ կապուած գործեր Հայերուն է որ կը յանձնուէին. վաճառականը, փողոցանցը, գանձն իսկ։ Մեծաղոր վաստակերու աղբիւրները Հայեր էին, և Համիտ իսկ, այս հրէշային հայատեացը, իր անձնական գանձը մինչեւ Հայու կը վստահէր, և անգամ մը մինչեւ իսկ պետութեան գանձն ալ Հայու մը յանձնեց։ Օսմ. տէրութեան հին գրագրեայ կեանքին մէջ՝ Հայը անառարկելի հաւատարիմն էր, անձնուէրը երկրին չահերուն և անոնց պահպանիչը։ Կասկածի հիւլէ՛ն իսկ չի կար Թուրքին մէջ Հայուն նկատմամբ։ Այս էր այս երկրին մէջ մեր դիրքը երբոր սկսաւ համիտեան բէժիմին աղէտը, որ ամէն բան տակնուվրայ ըրաւ, և բացի անթուելի չարիքներէն որոնց տակ խորտակուեցանք նիւթապէս և միտքապէս, մեր Թուրք հայրենակիցներուն սրտին մէջ դարաւոր աշխատանքով մեր ձեռք բերած անեղծի վստահութեան փառաւոր չէնքն ալ քանդելու չարիքը հասցուց մեզի։ Ու դարձանք եղանք կասկածելի ու անվստահելի ցեղը։ Ու չենք մը երբոր հիմնիվէր քանդուած է, դժուար է դայն նոր նիւթեամբ վերկանգնել։

Դժուար է, բայց անկարելի չէ։ Ասկէց քառասուն տարի առաջ Հայ մը ուրիշ Հայու մը՝ իբրեւ զարմանալի և յուզիչ դէպք մը չպիտի պատմէր այն զոր պանքային հայ պաշտօնեան ինծի պատմեց։ Ձի՛նդ ատոր հակառակն է որ զարմանալի պիտի թուէր։ Օ՛, որքան փոխուեր են ժամանակներն ու բարքերը։ Այլեւ մենք ինչպէս հակցնենք մեր Թուրք եղբայրներուն թէ մենք հոգն այն ցեղն ենք որուն երբեմն ամէն բան կը վստահուէր։ Ինչպէս չենք քաջալերուիր մենք կասկածի միտքով որ ծերունիներ է Թուրք հոգիներու մէջ հանդէպ մեզի։ Ու այդ իմաստով քիչ չէ որ աշխատեցանք սահմանադրական տարիներու միջոցին։ Մամուլով ժողովուրդով, հոգեւորականով ալիսարհանով ազատակեցինք թէ Հայը, ա՛լ անգամ մը որ դարձեալ հաւատարիմ է, նոյն անկեղծ, վստահելի, հաւատարիմ ցեղն է զոր մեծապանծ ու հոյակապ Սուլթաններ իրենց վստահութեամբը պատուեցին ու վարձատրեցին տարիներով դարերով։ Չէ՛, չենք հաւատար, ըսին մեր Թուրք հայրենակիցները, և ի նշան այս անվստահութեան լիսաի ամենատաւալ հարուած մըն ալ կերանք Կիլիկիա։

Եւ սակայն, լիսաի այս վերջին հարուածին ցաւը պէտք չէ որ կասեցնէ մեր ճիգը՝ կորսուած վստահութիւնը ձեռք բերելու մասին։ Մեր ճակատագիրը յաւէտ կապուած այս երկրին հետ, անոր դժբախտութիւնը կամ երջանկութիւնը լոկ կախում ունի այդ վստահութենէն։ Անվստահ, այդ արդիւնքին պիտի ձգտինք, թէկուզ նորէն ու նորէն հարուածներ ուտենք մեր գլխուն և մեր հաւատամունքներուն սկսպիկ ծիծաղներ միայն պատասխանեն։ Հաւիտեան ցանած հունտը (Թուեանաւոր օրմ) բողբոջեր, արժան կապեր, հասատուն ծառ եղեր է։ Զարնենք ատպարները այդ ծառին ու տապալենք զայն։ Օր պիտի գայ որ վերջապէս պիտի հաստատեն մեզի, և պիտի չիմանին երկար ու յամառ Թերահաւատութենէն զոր ունուցին մեզի նկատմամբ։

Հարկաւ թէ տարօրինակ և յուզիչ ալ է մեզի Թուրքի մը, որ երկրին մեծագոյն դրամական հաստատութեան կը ներկայանայ հիմա և կ'ըսէ.

— Մալոմ միլլթով, բոլոր անձովս Հայուն երաշխաւոր եմ...

Ու ես արդարեւ տարօրինակ կը գտնեմ որ հայ դրամատէրներ առնուազն կամ ճարտարագործական կարեւոր ընկերութիւն մը կազմած տանեն։ Ինչ նիւթական և բարոյական օգուտներ պիտի ծնէին տակէց, այդպիսի չիւմիներով, գործակցական յարաբերութիւններով մը։ Քան աւելի պիտի արդիւնաւորուէին համակաշխութիւն և փոխադարձ վստահութիւն, ինչպէս այնքան ջերմեռանդօրէն կը բացատրէր ինծի խօսակից բարեկամս։

ԵՐԵՒԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Անգլիոյ դեսպանը Ս. Պատրիարքին գիր մը ուղղելով կը յայտնէ թէ Ն. Վեհափառութեան Անգլիոյ Թագաւորին փութացած է ծանուցանել այն հանդիսաւոր պատարագը որ տեղի ունեցաւ Երբորդութեան եկեղեցիին մէջ ի յիշատակ հանգուցեալ Էտուարտ Է. Թագաւորին։ Արաքին գործոց նախարարութեան առաջին խորհրդականը իր գրած տեղեկագիրը մատուցած ըլլալով էր օգոստոսի վեհապետին Ն. Վեհափառութեան Ծօրճ Ե. Թագաւորին՝ խորհրդականը կ'արտօնէ դեսպանը չնորհակալ ըլլալ Ս. Պատրիարքին, ինչպէս նաեւ այն բոլոր հայոց որ այս տխուր առիթս յայտնեցին իրենց ցաւակցութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւնը մասնաւորապէս կը փափաքի յայտնել իր բարձր գնահատանքը այն մեծարանաց համար որ, եղած է ի յիշատակ հանգուցեալ Վեհ. Թագաւորին՝ թէ՛ Ս. Պատրիարքին և թէ ընդհ. հայ ազգին կողմէ։

ԱՌՕՏԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երեքշաբթի օր Ս. Պատրիարք հայրը իր հետ ունենալով Տ. Տ. Հմայեակ և Մաղաքիա Տէրունեան Սրբազանները և Տօքթ. Տաղտարեան, Թորգոմեան և Հալաճեան էֆ.ները, շնորհաւորական այցելութիւն կուտայ Հայ-Հռոմէականներու Կ. Պատրիարք Թէրզեան Սրբազանի։

*** Նպատակ յանձնաժողովին անդամները երէկ խմբովին պատրիարքարան երթալով այցելեցին Ս. Պատրիարք հօր։

ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԱՔՆՈՐԴ

Իզմիրէն երէկի թիւով պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իզմիրլի առաջն. տեղապահ Տ. Մատթէոս վրդ. Ինճեան առաջնորդ ընտրուած է Իզմիրի։

*** Միւս կողմէ կը տեղեկացնեն թէ առաջն. տեղապահ Տ. Արսէն վրդ. մեկնած է Ամերիկա, ստանձնելու համար իրեն առաջարկուած հոգեւոր հովուութեան պաշտօնը։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տնտես. Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։ Ա. Բերայի կալուածոց Հոդաբարձութիւնը իր մասակարարութեան հաշիւները մատուցած էր, Տնտես. Խորհուրդին որ Շիրինեան և Տէվիրճիպաշեան էֆ.ներու քննութեանը յանձնեց։ Բ. Խառն Ժողովը Խորհուրդին նկատառման յանձնած էր Մարբեար Եէնի-Մահալլէի մէջ կառուցանելի եկեղեցիին նիւթականի և չինութեան մասին կարեւոր քննութիւնները կատարել։ Խորհուրդը լսելով նոյն թաղեցիներու կողմէ եկած պատգամաւորութեան մը բացատրութիւնները յանձնարարեց յատակագիծ մը պատրաստել և ճշդել ծախուց քանակութիւնը և ըստ այնմ պէտք եղածը ի գործ դնել։ Գ. Թրկահաղնի եկեղեցւոյ ազատաբարի մասին Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ի շուրջ յարուցուած խնդիրը քննեց Խորհուրդը և արդիւնքը որոշեց տեղեկագրել Քաղաք. Ժողովին։

ՀՐԱՆՑ ՄԱՐԴԱՐԵԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Երէկ առաւօտ Դարեգին էֆ. Լինդիէեան խմբագրատունս գալով յայտարարեց թէ՝ Տնտեսական Խորհրդի առենապետ Գ. էֆ. Դուլումճեանի կողմէ նոյն առաւուն, ժամը 1½ին, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը ներկայանալու հրաւէր ստացած է նոյնէջբուի կասկին առթիւ։ Հրանտ Մարգարեանի զեղծումներուն մասին լուսաբանութիւններ տալու համար։ Այս հրաւէրին վրայ փութացած է ժամը 2ին մօտերը ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը ուր իրեն բան մը որ Տնտեսական Խորհուրդի երկու անդամները ժամը 2½ին եկած և զինքը հոն չգտնելով անմիջապէս մեկնած են։ Դարեգին էֆ. երեք վկաներով կը հաստատէ ժամը 2ին առաջ Խորհրդարան գնալուքը։ Մինչդեռ մեկնել Տնտես. Խորհուրդին այս անփութութիւնը։

ՀՐԱՒԻՐ

Տիվրիկի Օտուռ գիւղի վարժարանին Հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ նոյն գիւղի պալեկներ ազգայիները որ այսօր, կիրակի ներկայ գանուին Բերայի արեւանատոցը, ցերեկէն եռքը ժամը 1½ին (Ը.Հ.)։ Օտուռ գիւղի եկեղեցիին և գրպրոցին հաշիւներուն քննութեանը համար։

ՅԱՌՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք որ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ.ի որդին Պ. Սամ Թորգոմեան, ուսանող Պ. Ֆոռի ֆրանսական լիսէին, այս տարի պաքալորէա քննութեանց մէջ առաջին հանդիսացեր և վկայական ստացեր է։ Մեր խնդակցութիւնները։

ԲԱՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

Ազգ. Ժողովոյ Մայր Դիւանի կողմէ կը հաղորդուի մեզ թէ Ազգ. Ժողովոյ վերջին նիստին բացակայ մնացած են 19 երեսփոխաններ, որոնցմէ Ա. բացակայութիւն ունեցողներուն թիւը կը հասնի 15ի։ Բ. բացակայ Թորգոմ Պոյաճեան, Գ. բացակայ Տօքթ. Տաղտարեան, Վ. Փափազեան և Ա. Ֆնտպէեան։

ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ.

Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան 4րդ ընդհ. Ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր, կիրակի, 27 յունիս, առաւօտեան ժամը ճիշդ 1ին (Ը. Թ.) Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Սոյն նիստը, հանուօրէն ներկայ ընդհ. Ժողովին վերջինը ըլլալուն՝ բոլոր անդամները և համակրողները կը հրաւիրուին անպատճառ ներկայ ըլլալ։

Վարչ. Խորհուրդի Ատենապետ
Գ. ՋՕՀՐԱԳ

Օրակարգ.— 1. Ընթերութիւն խմբագրական և վերատուփչ մարմիններու և փոխանդամներու։ 2. Երկրորդ և վերջին ընթերցում ու վաւերացում կանոնագրի։

Ատենադպիր
Ժ. ՍԱՅԱՊԱԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 24 յունիս 1910

ԷՏԻՐՆԷԻ ԱԶԳ. ՎԻՃԱԿԸ

ԷՏԻՐՆԷ, 25 Յունիս

Քանի մը օրէ ի վեր պատ. օրաթերթեր կը տեղեկանանք թէ մաքրագործում մը սկսած է Պատրիարքարանի մէջ։ Անգրիանոպոլիս քաղաքը մայրաքաղաքէ յետոյ առաջինը ըլլալով (թէպետեւ ոչ ազգային տեսակէտով), կը յուսայինք որ մեր առաջնորդ Տ. Դանիել Վրդ. Յակոբեան գալով կ'սկսէր քանի մը ժողովականներուն մաքրագործումին, բայց դժբախտաբար ձեր հիւղչարթի օրուան թի ւով տեղեկացուցի թէ Ս. Հայրապետը չէ ընդունած վիճակիս գաւառ ընդհ. ժողովին առաջարկը և հրաժարած է որ Տ. Դանիել վարդ. ընդունի եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը՝ վերտին Երուսաղէմ դառնալու պայմանով։ Հետեւաբար Խառն Ժողովը որոշեր է հայրապետական հրամանը հաղորդել վիճակիս գաւառ. ընդհ. ժողովին՝ հրանգ տալով միեւնոյն ժամանակ նոր առաջնորդ մը ընտրելու։ Կը յուսանք թէ մեր ազգ. գաւառ. ընդհ. ժողովը եկեղեցւոյ արարողութիւններու հմուտ եկեղեցական մը կ'ընտրէ, քաջ գիտնալով որ Իզմիրի առաջնորդութիւնը ըստ ինքեան կարեւորութիւն մը չունի ոչ հոգեւոր հարց, ոչ ալ վիճելի խնդիրներ ունինք որ փաստաբան վարդապետի մը պէտքը ունենանք։ Ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստուած է քանի մը ազգայիներու կողմէ, ազգային ժողովականներուն և աղքատախնամ ընկերութեան դիւանին դէմ, որոնք պատճառ եղան ազգային բոլոր կալուածներուն փճանալու ապահովագրուած չըլլալուն համար՝ մեծ հրդեհին ժամանակ, հակառակ պատրիարքարանի հրամանին, ո՛չ առաջնորդական տեղապահը, ոչ պատասխանատու ժողովականները չի դատուեցան ազգ. գաւառ. ընդհ. ժողովէն, նոյն իսկ այդ ժողովականներէն ոմանք դեռ կը շարունակեն իրենց պաշտօնը ժողովներուն մէջ, ինչ որ պատիւ չի բերեր քաղաքիս հայ հասարակութեան. կը յուսանք որ մօտ օրէն նոր առաջնորդնիս գալով վերոյիշեալ տեղեկագիրը իրեն յանձնուի գործադրելու համար։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՆ ՄԷՋ

ԱՄԱՍԻԱ, 24 յունիս

Վերջապէս Ամասիոյ ազգ. արհեստանոցն ալ գոհ գնաց քանի մը ազատութիւն ունեցող և Ամասիոյ Տիկնանց Միութեան մէկ հատիկ հաստատութիւնն ալ գոցուեցաւ. ահա թէ ինչպէս.

Տեղւոյս Քաղ. Ժողովի ատենապետ Օտքթ. Բարունակ Տէր Ոսկիի կնոջը ընկերանալով ուրիշ մէկ քանիներու հետ, իրենց կանանց ժողով կը գումարուին աղ ջկանց արհեստանոցին մէջ և կը սկսին իրենց գլխուն այս ու այն աղջիկը դպրոցէն վտարել, դո՛ւրս ընելով և ջանալով որ պէս կանչուռտելով։ Այս միջոցին հայր Գալուսի (դպրոցին հիմնադիրը և զեկուարը) կը բացակայէր։ Դարձեր պէս, կը տեսնէ տակնուվրայութիւնը, կը հարցնէ պատճառները անմիջապէս գործ ելլելու, կ'ընդդիմանան, ինչ ըսել է Քաղ. Ժողովի նախագահի մը կինը վատաբարոյ։ ասիէ լարուած խռովութիւն մը ծայր կուտայ, չարերը ներս կը խուսեն դիրք ծեծելու կը սկսին, ուսանողուհիները ան ու սարսափի մէջ դպրոցէն դուրս կը փախչին. կառավարութեան կողմէ եկած և դպրոցը պաշարած ոստիկան զինուորները առաջքը կ'առնեն, և դրպրոցը կը գոցեն։ Աղջիկները կը ցրուեն։ Ալ խաղաղութիւնը վերջին ծայր հասցուցին Ամասիոյ մէջ գանուող, մէկ քանի մարդիկ, որոնց կը գործակցին, Առաջ. նորդ. Վարչութիւն, և բոլոր խառնակիչ գաղափարներ։

Երբեմն խնդիր եղած է թէ Հայը կը յառաջդիմէ. ես կը պատասխանեմ այո՛, բայց տարբեր ուղղութեամբ, այնպէս որ եթէ մէկը արեւելք դիմէ, միւսը արեւմուտք կ'ընթանայ։ Եթէ մին հարաւ երթայ, միւսը հիւսիս կը չուէ։

Հաղիւ հաղ հաղարումէկ աշխատանքով քանի մը գլխու տէր մարդիկ Տիկնանց Միութեան մէկ քանի հիմնադիրներուն հետ կրցան բանալ մեր աղջկանց համար լաւ ու մէկ հատիկ արհեստանոց մը, որուն նմանը Թերեւս շատ քաղաքներու մէջ չգտնուիր։

Ամասիոյ այս արհեստանոցը դեռ նոր նոր ծագած, յանկարծ այսպէս կը խամրի, ի մեծ վիշտ և տրտմութիւն ծնողաց և հայ աղջկանց։ Այնչափ շատ են զրպարտութիւնները, չարախօսութիւններ որ լսողը կը կասդի։ Տեսնենք ինչ վախճան պիտի ունենայ Ամասիոյ հայութեան համար այս դժբախտ եղելութիւնը։

ԱՄԱՍԻԱՑԻ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԻՆ ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Կպաքա, Եիւխէ-Դալտրբրմ, թիւ 45

Սոյն աշխատանոցին տէրը երկար տարիներ Եւրոպայի զանազան օրուեստանոցներու մէջ աշխատելէ յետոյ առնչ մը ի վեր հաստատուած է Կալաթա, Եիւքսէք-Գալտրբրմ։ Իր աշխատանոցին մէջ կը փորագրուին ամէն տեսակ գործեր նուրբ և ճաշակաւոր, ինչպէս նաեւ քիմիական մեթոտներով զինկօկրաֆիէ կաղապարներու խնամեալ արտադրութիւն։ Բաւական կնիքներու փորձ վարպետներ անմրցելի կը դարձնեն քաղաքացի կնիքներու գործերը։ Մէկ լեզուով կնիք մը կլոր կամ ուրիշ ձեւ 6 ղրշ., երկլեզուեայ կնիք մը 8 ղրշ., երեք լեզու քաղաքացի կնիք մը 10 ղրշ.։ Տպագրութեան արագատիպ մեքենայով մը օժտուած է արուեստանոցը, ուր կը տպագրուին ամէն տեսակ գործեր։ ուժ տրուած է աւելի առեւտրական տպագրութեանց, 60 ղրշ.էն վեր տպագրութիւն գործ ստացողներուն քաղաքացի երկլեզուեայ կնիք մը կը նուիրուի։ Գաւառներէն յանձնարարութեանց կը սպասուի։

ՀԱՅԿ. ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՅԻ ՏՆՕՐԷՆ-ՎԱՐԻՉ
ԴԻՒՐԳ Ն. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ
Փորագրիչ-տպագրիչ

50—9

ԻԼԱՆ

Թէլէկրաֆ վէ բոսթա վէ թէլէֆոն միւսթրիյէթի ումումիյէսի աքյամրնին իւչ սէնէ զարֆընտա սարֆ իտէճէեի էյլի սէքիզ գալէմ գրրթասիյէ վէ մալղէմէնին թէմուզրն երիմի եէսինճի տարը կիւնիւ սաաթ եէտիսէ ուսուլը մաղրուֆա իւզրէ միւնագասաբը իճրա գըլընմաղրնտան չէբայիթինի անամադ արզու իտնէլերին իտարէնին խուսուսի գալէմիսէ միւրաճաաթ իթմէէրի իլան օլունուր.

Ֆի 26 հաղիրան 326

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԻՏԷՆ ՊԱՏՇԻ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս յայտնի է, Կրէտէի Ազգ. Ժողովին վերաբացումը նորէն ձգձգուելու պարագային, պաշտպան տէրութիւններու կողմէ զրկուած մարտնաւերը զօրք պիտի հանէին ցամաք, կղզին գրաւելու համար։ Կրէտացիները Ժողովին վերաբացումը դաբձեալ յետաձգած ըլլալուն, այս անգամ իրենց պայմանաժամ արուած էր, հակառակ պարագային կղզին գրաւելու սպառնալիքով։ Այդ պայմանաժամը այսօր կը լրանայ, եւ. էթէ Ժողովը չբացուի և պաշտպան տէրութիւններու պայմանները չենդունուին, կղզին պիտի գրաւուի միջադգային զինուորներու կողմէ։ Հեռագրական գործակալութիւն մը կ'իմանայ թէ արուած պայմանաժամը վաղը կը լրանայ։

ԴԵՂԱՑՆԵՐ ԲՕՐԻԵՆԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Կը լսենք թէ ոստիկանութիւնը ձեռք անցուցած է բէաքսիոնէրական գաղտնի քոմիթէին հետ կարգ մը երեսփոխաններու ունեցած յարաբերութեանց գաղտնիքը։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին և նոր ձերբակալութիւններ կը կատարուին։ Ձերբակալուածներուն թիւը 20ի կը հասնի։

ԿՈՒԼԻՍԱԶԱՆ

Սրվաղչի Թէքէք Թէյնիզատէ Խալիլ էֆ.ի ստանիչը, Հաֆրդ Մէհմէտ, կախաղան հանուած է Սիլիսի մէջ։

*** Առջի օր, Բրիզրէնտի մէջ կախաղան հանուած է Բանուլէէն ալպանիացի Մուսա, որ Զէրնալովայի կռիւներուն ատեն ըմբոստներուն հրամանատարը եղած էր։

ՀՐԴԵՀ

Մանապրէ 24 յունիս թուականով կը հեռագրեն թէ Էլպասանի չուկային մէջ հրդեհ ծագելով 40 խանութներ այրած են։ Հրդեհը արկածի արդիւնք է։

ԱՒՍԱՁԱՆԵՐՈՒՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Մուշէն կը հեռագրեն Բ. Դրան թէ այն կողմերը երկար տանելի է վեր ապստամբութիւններ ընող փախստական Դարամիշեցի Սաֆտ և Ֆիազ ձերբակալուելով դատական իշխանութեան յանձնուած են։

ՊՕՄՕՆԹԻԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

Պոմոնթիի թարմ գարեջուր կը ծախուի տակառով, հետեւեալ զրսավաճառներուն մէջ.—

Թէրէ Պաշիի Թաղապետական պարտէզ, Օսման պէյի պարտէզ, Շիշլի։ Քոհութի պարտէզ, Սամալը-Մէճիս։ Պէպէքի պարտէզ։ Պոմոնթիի պարտէզ, Թերեգիւղ։ Ֆրան-Սուիսի պարտէզ, Շիշլի։ Մաքրգիւղի Թաղապետական պարտէզ։ Համիդ Միհալի պարտէզ, Մաքրգիւղ։ Գրլպարտնուի պարտէզ, Ֆէնէր, Ոսկեղջիւր։ ՄէՖԷլէնի պարտէզ, Ֆէնէր, Ոսկեղջիւր։ Ֆրանչէսքոյի պարտէզ, Պէօյիւքտէրէ։ Պաղլարպաշի պարտէզ, Սկիւտար։ Թաքսիմի Թաղապետական պարտէզ։ Պէլլա—Վիթթայի պարտէզ, Թաքսիմ։ Բոսֆորի պարտէզ, Շիշլի։ Ֆլորիայի պարտէզ, Բիւյիւք-Զէքմէճէ։ Բաուլիքի պարտէզ, Թաքսիմ։ Աքբօրալիսի պարտէզ, Թաթավլա։ Կայարանի ճաշարան-պարտէզը, Հայտարփաշա։ Մինեալի պարտէզ, Հայտարփաշա։ ՄէՕհիւրտարի պարտէզ, Մօտա։ Պոմոնթիի պարտէզ, Եէնիքեւլի։ Համի-Միսաքի պարտէզ, Եէնիքմահալլէ։ Բոսֆորի պարտէզ, Թերապիա։

ՕՐՈՒԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՍՄ. ԴԻՏԱՐԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԹԱԳՍԻՄ ՊԱՐՏԷԶԸ

ՕՐԻՆԵՑԻՆ ԴԱՂՏՆԻԳՐԵՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒՓԱՆՑՆԵՐՈՒՆ ԱՌԻԹՔ

Թագսիմի պարտէզին մէջ կառուցուած է գեղատեսիլ աչառակ մը, որուն գաղաթը զետեղուած է հսկայ և հոյակապ դիտակ մը, որով ցորեկ ատեն շատ մօտէն և մանրամասնաբար կարելի պիտի ըլլայ դիտել Վոսֆորի սքանչելի տեսարանները, մինչեւ կղզիները. իսկ գիշերները երկինքին բոլոր աստղերն ու համաստեղութիւնները, լուսինը, արեւը, որ այնքան մօտ պիտի բերուի որ լուսային լեռները որոշակի պիտի տեսնուին. իսկ Արուսեակը լուսնի մեծութեամբ և պայծառութեամբ և ամէն իրիկուն Լուսնթագ մոլորակը իր չորս արանեակներով պիտի երեւնայ։

Կ'արժէ օգտուիլ այս անզուգական առիթէն վայելելու համար Վոսֆորի գեղեցկութիւններն ու երկնքի հրաշալիքները։

Մուտքն է 2 ղրուշ, տղոց համար 1 ղրուշ։

Ա Զ Դ

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑ
ՄԻԱՅՆ 166 ՂՐՈՒՇՈՎ

Այս միջոցն է գնել Հոլանտական Քէյ-տի Ֆոնսէի 1904ի փոխառութեան պարտաթուղթ մը, որ Եգիպտական Քէյտի Ֆոնսիէի, Բուսմելիի երկաթուղիի, ևն., պարտաթուղթերուն յար և նման է, բայց անոնցմէ աւելի շահելու հաւանականութիւն կ'ընծայէ, որովհետեւ իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մէջ 2,000 թիւ կը շահի, այսինքն Եգիպտ. Քէյտի Ֆոնսիէին 1974 թիւ աւելի և Բուսմելի երկաթուղիէն ալ 1050 թիւ աւելի կը շահին։ Հոլանտական Քէյտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը երկու ամիսն անգամ մը, տարին վեց անգամ կը կատարուի Ամստերտամի մէջ պետութեան հսկակիցներուն առջեւ։ Ամբողջ փոխառութիւնը բաժնուած է 72,000 կարգաթիւի։ Թուրքիոյ մէջ հոլանտական պանքա չգտնուելուն համար մեր ընկերութիւնն ամէն տեսակ կը վերառնէ հոլանտական Քէյտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերը Եւրոպայի հրապարակին համաձայն լաւագոյն գինը վճարելով։ Նոյն պարտաթուղթերն աւանդ ամենալով դրամ փոխ կուտայ նաեւ իւրաքանչիւր թուղթի համար մէկ օսմ. ոսկիի հաշուով և տարեկան 6 առ հարիւր տոկոսով։ Ուրեմն փոխանակ բռնելու տարեկան 60 ղրշ. կորսնցնելով, կամ ուրիշ վիճակահանութեան տոմսեր գնելու՝ աւելի մեծ կորուստի մը ենթարկուելով, կը յանձնարարենք գնել Հոլանտական Քէյտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերը, որոնք արդեանց հրամանագրերով արտօնուելէ ետքը հրապարակ հանուած և կարուածներով երաշխաւորուած են և հիմնական գինն է ընթացիկ դրամով 166 ղրշ., այսինքն ամէնուն համար ալ մատչելի գին մը։ Հոլանտական Քէյտի Ֆոնսիէի արժեթուղթ գնելով ամենեւին վնասի չենթարկուիր, որովհետեւ մինչեւ 70 տարի կա՛մ ձեր առած դրամը պիտի դանձէք, կա՛մ վարը յիշուած լեցուն պարգեւները պիտի ստանաք։ Հոլանտական Քէյտի Ֆոնսիէի գնողը, պարտաթուղթին փոխարժէքէն զատ առանց ուրիշ դրամ վճարելու, 70 տարուան միջոցին 420 վիճակահանութիւններով քաղուելիք հետեւեալ պարգեւներուն պիտի մասնակցի.

250,000	Ֆր.ի պարգեւներ	70	անգամ
150,000	»	» 70	»
125,000	»	» 70	»
100,000	»	» 70	»
75,000	»	» 70	»
62,500	»	» 70	»
10,000	»	» 420	»
1,000	»	» 2100	

և աւելի պակաս չառնող ուրիշ շատ մը պարգեւներ։ Գնառուներէն կամ արտասահմանէն գնել փոխարժէքները հաճին փոխարժէքը մանաւորսրով կամ չեքով զրկել հետեւեալ հասցէին.—

Crédit populaire Ottoman
Société en Commandite

7 Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Գալաթիա, Պոլիս, Ծէրուհ պէյ խան, Թիւ 5, և 7, նոր նամակատան դիմաց։

Աւելի տեղեկութիւն տանալու համար դիմել նոյն ընկերութեան։ Գաւառներու մէջ վաճառումն յանձն առնող գործակալներն կ'ուզուին։ 36—36

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷ՛Ք

Տիկիններ և օրիորդներ, ձեր ամառային գնումները ընելէ առաջ, անգամ մը այցելեցէք Լամպրօպուլօ եղբարց «Արտինկի վաճառատուն», որ կը գտնուի Բերա, մեծ փողոց, Բանկիա Խանէզեցիին քով, Բաբամ Հաճօրլու, Թիւ 178։ Ամէն օր մեծ քանակութեամբ կը ստանան զանազան գոյներով կերպասներ՝ մետաքսէ, բուրդէ ու կտաւէ, ինչպէս քօսթիւմ-թայէօրներու և բրազիլիոնքներու համար։ Այն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կարնիթիւրներ և զանազան գոյներով ժապաւէններ, մետաքսէ հովանոցներ, 30 դրուշէն սկսեալ պլուզներ, միւքօնոներ, ձեռնոցներ, գուլպաներ, քղեղներ, ձերմակեղէններ և այլն։ Լամպրօպուլօ վաճառատան մասնագիտութիւնն է վերջին դրուշեամբ սեղմիրաններ, շանթէլներ, փուլաններ և այլն։ Մասնաւոր հիւղ մը կայ այրերու և տղոց համար։ Գնորդները կրնան վստահ ըլլալ որ սոյն վաճառատան մէջ կարելի է 50 %ին 50 չափ մը ունենալ, ուրիշ վաճառատանց հետ բաղդատմամբ։

ՇՈՒՏԵՆԱՍԱՒՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԻԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ն ԲԱԳԷ ՍՈՒԸՆԿ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Մայիս 31ին։

Իմիրէթի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 7ին։

Ֆրիմի չոգենաւը Սև Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 14ին։

Իօնի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 21ին։

Իմիրէթի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 28ին։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պուլ, յունիս 1 չորեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իմիրէթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 8ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Ֆրիմի չոգենաւը, նաւապետ Միթքէաէ, Յունիս 15ին, չորեքշաբթի օր, առաւօտեան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պուլ, Յունիս 22ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Իմիրէթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 29ին, առաւօտեան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիա » 150 »
Բ. » Բարիզի » 140 »
» » Մարսիլիա » 120 »
Ա. կարգ Լանտանի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիրերի համար)։

Տեղեկութիւնները համար դիմել Գարեթանի Քարվանի։ Գարագիմի Ղբայ։

96 Թ. ՍԷՔՈՒԼ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝ 39,000,000 ֆուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Թերայի գրասենեակներով), Սմիրնա, Սուսիկ, Պիէլիոյ, Պիալա, Պօղէն, Պրուն, Բէյլիա, Զէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլոպատ, Բլանկերֆուրթ, Բրպակա, Լէմպերկ, Մարիենպատ, Մէբան, Բիլզէն, Բրաք, Բրօսնից, Բրզէզմոլ, Ս. Բոլիէն, Թարնօվ, Թէրլից, Թէշէն, Վիրաշ և Նէյոլեատ։

Վինրը Պանք-Ֆէրայն պանքի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւնի կ'ընէ հաշուի թղթով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թղթեր կը գնէ։ Զէքեր և վարկագիրներ չրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռադրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական Թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր տոկոսով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու դնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդոսկիներ և այլն։

Վինրը Պանք-Ֆէրայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յանձնարարներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկեղդամ յիսուն ղրուշէն։

«Մէջիտ» դրամարկղները, որոնք Գալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻՔԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմոֆորքի, պուռնոֆոսֆորքի, հօզոթակսոֆորքի ու ամենէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, զըլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խուչափի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զորձողութեան, կատարելապէս կը չնչէ նորագոյն գործիքով մը, որուն չնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած բլլալը կ'ապացուցնէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահէկ դարու, Համիտիէ սիրիլի դէմ, Արիկ Իւթիւնեան դէղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թաքսիմ, Գրանտ. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատներ ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—45

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆԱԽԱՍԻՐԱԾ ԱՐԴԻՒԶԱՐԴԵՐՈՎ,
ԱՌԻՍԱՆԿԱՐԴԱԿԻ

ԲԱՌՆԱՍ՚Ի

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա, Մեծ Փողոց. Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ.
6 քապիճե լուսանկար՝ բլաթինատիպ 40 ղր.
6 քապիճե լուսանկար՝ փայլուն 20 ղր.
Գունաւոր լուսանկար. բնական մեծ. 120 ղր.
12 քապիճե լուսանկար՝ բլաթինատիպ եւ մէկ ակրանֆիտական 108 ղր.
ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՈՒԱԿԱՆ
ԵՒ ԽՆԱՄՏԵԱԼ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԻՐԱՆԵՐՆ ՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՏԱՔԻՍ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒԱԼԻ ՎՐԱ
կ'ուզե՞ս որ ամէն կերպով գոհ դառնաս, Փութա՛ լուսանկարուիլ «ԲԱՌՆԱՍ»ի։

ՎԵՐԼՈՒՄՈՒՄԸ ՅՈՑՑ ՏՈՒԱՒ Թ Է

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱՖԷ

Իսկիսին կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն գովքին համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱՖԷ

Թանկագին սնունդ մրն է տղոց եւ չքաւորազմներու համար։ 50 9

Միլքմէյտ Պրէնտ
Սուրա Միլքը

ԱՇԽԱՐՇԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ
ԱՆՈՒՇԴՆ Է
մեն անոեմ որ գործածած եմ այս կաթը՝ կ'բնդունիմ որ
ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒՐԱ ՄԻԼՔԸ
ԼՈՒԱԾՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՆԵՆՏԱՆԱՆ ԵՆԹԱՑԱԾՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ ԱՄԻՆՈՒՆ ԵՎ ՕԳՏԱԿԱՐ
50—9

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԼԻ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԸՆԿ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ՀԷՅՄ ՊԻՏԻՆԿ ԶՐՉ ՍԲՐԻՔ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ Է ՏՆԻ ԼՕՆՏՕՆ ԷՕՏ ԲՐՕՎԷՆԸԼ ՊԱՆՔ-ԼԻՄԻՔԷՏ, 42 Քարլ Սբրիք, Լիվերպուլ.

ՏՀԻ ՆՕՐԹ ԻՍԹԼԸՐՆ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԸՆԿ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ.— Պանք Զեմարս, Պօնտկէյթ Տարիենկրքն
ԸՆԿ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ.— Տնի ԼՕՆՏՕՆ ԶՕՆ Սրօք Պանք Լիմիքէտ—Տարիենկրքն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարամիտ պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամէնէն ժամանակաւոր։ Աւելի՛ գիտնալի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։ Ապահովագրական ընկերութեանց համաձայնագրովէն (սինտիքա) դուրս կ'ելլասարին։

Արեւելքի ընդհանուր լիազօր Տնօրէն (Manager)
ՍԻՊԷՆ Ա. ԴԱԼՊԵՆԵԱՆ
Պեհ (Secretary)
ՆԱԳՈՒԱՐԴ ՀԱՍՊԵՏԱՆ

Կալաթիա, Իլիտալի խան, ՆՕ 7, 8

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ

Բիոնէր հայ. Թուարկիչները յանձնարարելի են բոլոր գործի մարդոց։

Մէկ վարկեանի մէջ 200է աւելի թուական կարելի է նշանակել սոյն մեքենայով։

Գործածելի տոմարներու, ատաղձագիրներու, դրոշմագիրներու, հաշուեմատեներու, հաշուեցոյցերու, ևն., ևն.,

14 Յուլ. 1910 Ծիրչ տպագրումի յար և նման կը նշանակէ թուականները։ Մինչեւ 1921 տարին տպահովեալ է։

ԳԻՆ 6 ՂՐՇ

Փնտռեցէք բոլոր թղթավաճառատունները Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ

ԱՐԱՔ ԵՒԹԴԵՐ

Գալաթիա, Կիւմիւշիւ խան

ՄԱՆՈՒՄ.—Գաւառներէ յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը ղրկուին, դրամը կանխիկ վճարելի ու փոստի ծախքը գնողին վրայ բլլալու պայմանով։

Մասնաւոր զեղչ վաճառողաց համար 50—9

BANQUE D'ATHÈNES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ
(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎԱՃԱՌԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Գալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Ա. ղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զակազիկ, Լիմասոլ (Կիպրոս), Սեյտիկ, Բաւայա, Իզմիր, Բանտիր, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Բիւռ, Նանեա, Պիրէոն, Բաթրաս, Վլոլ, Շիրա, Գալամաթա, Թրիբոլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Ռէթիմնօ (Կրէտէ)։

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕԳԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատոց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխառութիւն ապրանքներու և արժէթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առեւրիքի գանձում, վարկագրերու չրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուեմատեր։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժէքներու։— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու Եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժէքներու պահպանութիւն՝ ամէնէն վարձքի մը փոխարէն։ Զեղչ և գանձում ամէն կարգի կուպոնների։

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ. — Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սընտուկի ապասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէրիվէն խանի (Պոլիս, Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, նաեւ ամանաթային մասնաճիւղ, իր մթերանոցի կ'ընդունի չատ չափաւոր վարձի մը փոխարէն, իր յանձնարարներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իրը աւանդ և թէ իրը երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխառութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

ԸՆԿ. տՕտԿՆ
Զ. Ռ. ՄԱՅԱՍ

Արեւմտեան ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԴՕՄԱՍ ՈՒԻՔԼՍՔՆ
ՍՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒՔ
ԸՆԴՍԷՋ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թիւն	Անուանք	Թիւն	Անուանք	Թիւն	Անուանք	Թիւն
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	ՍաբՖօ	1119
Մլքէք	3607	Տոմինօ	938	Հէնտու	3720	Միքաուս	3557	Տիբիս	1735
Անէլլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիս	1600	Միլօ	1057	Սիլվիս	119
Սթիֆանօ	2277	Տրաքօ	1713	Հուլիպէզ	595	Մոնդէպէլլօ		Սթէբս	1203
Պասանս	1822	Տենսոս	504	Իակօ	2354	Մուտիլլօ	3419	Թասոս	1323
Պորտոլինս	1264	Էպլօ	3464	Իտանս	5540	Նէլլս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրիֆֆալս	4481	Էլլասքուս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թօքիս	3327
Գէլլրս	1371	Էցաքս	1841	Քիլէս	1053	Խնթացիս	4036	Թոլէս	1470
Գալիրս	1837	Ֆիրս	954	Քոլբինս	2307	Օրլանս	1535	Ուբպինս	242
Գաբէս	1244	Ֆիշլանս	1828	Քովնս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գասզ	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոս	510	Վոլս	1289
Զիքանս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանթս	2272	Բրալես	3329	Վաքթաւեն.	2391
Սանէթս	1831	Կարլէս	3080	Լիվորնս	1643	Բինալես	1553	Եէտս	1350
Գալորատս	4235	Կիկիանս	1143	Լաբէնս	3191	Բալլս	1613	Զէնս	12[illegible]
Գանիս	2905	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բօճէս	1789	Թարս	
Գարսս	895	Կրանս	1695	Մաքենս	1273	Բաղաչիս	136	Մալտն	

Թորս չոգենաւը, նաւապետ Ճէլքէն, Մորոֆֆս չոգենաւը, նաւապետ Մաքարլն հոս հասած են։

Վիկտ չոգենաւը, նաւապետ Հարպօրս, յուլիս 14ին, Թօֆիա չոգենաւը նաւապետ Թարն, յուլիս 31ին հոս կը սպասուին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԵՐԻՈՅ
Թիւ. 22—24. Քիւչիւք Մէյդէք խան, Գալաթիա։ 71

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎԱՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵՌԵՍՊՈՒՐԳ
ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Գալատեֆոֆի սակարան, Սենեայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ։

ՄԵՆՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արիսանկէլ, Ապրախան, Արաւիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Եքաթերինոսլաւ, Էլիզավէտկրատ, Իսմայիլ, Կէրսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Մօքանդ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կալիրցով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովորոսիսք Օտեսս, Օմսք, Բէլտ, Բօքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլդավա, Ռիկա, Ռիտաք, Սամարա, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմֆերոպոլ, Սէմիպէրօզլ, ԶէֆՖօրսլ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլիքի, Ուսթիուգ, Վիատքա, Վլատիմիրսք, Վլոդիմա և Վօռոնէժնսք։

ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խերսոնի մէջ), Գոպրինեց, Եւրադօրի, Քաքօվքա, Նիքոլայ և Սբօլու։

ՄԱՍՆՃԱՒԻՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Մրսէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Ցաւ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավառանելի «Մէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՍԱՂ.— Օսմ. կայս. պանքայի բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովը Լոնտոնի մէջ գումարուելով յունիս 29ին, որոշած է 1909ին տարեշրջանին համար հարիւրին 9 չափ բաժին վճարել։ Թիւ 52 կարգերին փոխարէն, յառաջիկայ յուլիս 5էն սկսեալ այդ չափաբաժինը պիտի վճարուի Օսմ. Պանքայի Լոնտոնի կեդրոնատեղին՝ 18 չիլին, Բարիզ՝ 22 ֆրանք, կ. Պոլիս՝ 50 ղրուշ, Միրանտայի մասնաճիւղերի՝ 22.50 ֆրանք, օրուան փոխանակագրին համաձայն։ 5—5

Բիրինճ Հայ. Թուարկիչները յանձնարարելի են բոլոր գործի մարդոց։

Մէկ վարկեանի մէջ 200է աւելի թուական կարելի է նշանակել սոյն մեքենայով։

Գործածելի տոմարներու, ատաղձագիրներու, դրոշմագիրներու, հաշուեմատեներու, հաշուեցոյցերու, ևն., ևն.,

14 Յուլ. 1910 Ծիրչ տպագրումի յար և նման կը նշանակէ թուականները։ Մինչեւ 1921 տարին տպահովեալ է։

ԳԻՆ 6 ՂՐՇ

Փնտռեցէք բոլոր թղթավաճառատունները Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ

ԱՐԱՔ ԵՒԹԴԵՐ

Գալաթիա, Կիւմիւշիւ խան

ՄԱՆՈՒՄ.—Գաւառներէ յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը ղրկուին, դրամը կանխիկ վճարելի ու փոստի ծախքը գնողին վրայ բլլալու պայմանով։

Մասնաւոր զեղչ վաճառողաց համար 50—9

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (61)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ
(ՊՈԼՍԵԱՆ ԿՆԱՆԳԻ ԳՈՐԻՍԱԳՆԵՐ)
Դրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Բ.

— Մ՚ը կերթան կոր, մայրիկ, հարցուց Համբիկ, երբոր պարտէզին դուռը գոցուեցաւ։

— Սլան տունէն, օրդի, ի՞նչ պիտի պան ըլլալը չմսակցայ... Թոռնա՞ք պան, թոռնա՞ք...

— Ելա՛ն, կը մրմռար Համբիկ պարապ տեղեակին բաց պատուհանները դիտելով, դէմքին վրայ անբացատրելի յուսահատութեամբ մը։

Ցնոյ մտեցաւ դրանը ու ներս նայեցաւ. գեանին վրայ ցանցնուած էին անպէտ, կոտրտած առարկաներ, պատռուած խչտիկի մը փրէն յարեր դուրս կը պոռթկային, անկիւն մը, հին չրջած կրակարանի մը մոխիրը դեռեւին կը ծածկէր՝ մարած ածուխներով խառն։ Անկողնարանին դուռը՝ ծնկներէն ելած՝ ցոյց կուտար քուրջերու կոյտեր, զոբս մեկնողները լրած էին՝ իրենց ցաւագին մնացորդները իրենց երկարամեայ չքաւորութեան։ Պատերը տեղ տեղ կը փչէին խոշոր ու պղտիկ գամերէ ծակտկուած։ Այդ ամայութեան վրայ տատրած կեանքի հոմ մը կար,

— Ելա՛ն, կը մրմռար Համբիկ, իր տարտամնայուածքը պաղտնելով սիրուած էակէն մնացած այդ առարկաներուն վրայ, չուզելով հաւատալ անկարելի իրականութեան, որ իր էութիւնը կը սառեցնէր հիմա, մոլորանք կուտար մտքին։

— Ինչ կը նայիս, Համբիկ, ըսաւ անդիէն մայրը, ելան նէ ելան, ի՞նչներնուս պէտք, տանա ազէկ, աս տան ալ մենք կը նստինք...

Յանկարծ, ազան, յուսահատական սիրտնանքի մը փարեցաւ։

— Ե՛ս կը նստիմ աս սենեակը, մայրիկ. անկողինս հոս դնենք... Չըլլար...

— Բէք աղուոր կ'ելլայ, զաւակս։

Համբիկ իր սենեակը դարձաւ, հագուեցաւ, ու չուկայ դնաց։ Մարդերն ու չէնքերը ուրուականի պէս երեւցան իրեն՝ մտքին դառնդանքին մէջ։ Իր մեքենական քալուածքին մէջ հինցած ալքոլամոլի ինքնաշարժութիւն մը կար, քնարչիկի դանդաչումով։ Նայուածքը սեւեռական, թեւերը դէպ առաջ կարկառուն։

— Օ՛հ, ելա՛ն, ելա՛ն, կը մրմնջէր ակռաները սեղմած, ներքին ահեղ փոթորիկին դիրեւ մրակ արտայայտութիւնը։

Իր յուսահատութեանը մէջ ան կը մտածէր թէ իր սիրած էակը հիմա անդարձօրեն կորսուած էր իրեն համար։ Ցորչափ անիկա իր քովը մնար, իրմէ քալլ մը անդին, զանիկա ողոքելու, անոր անտարբերութիւնը չսիգնալու, վերջապէս անոր համակրութիւնը չտեղալու դերագոյն և հեռաւոր յոյսը սնուցանելու իրաւունք կունենար։ Դէթ, այս նպաստակին հասնելու համար ամէն օր նորանոր ծրագիրներ կարող էր չինել, հոգ չէ թէ դանոնք իրարու հետեւէ չնչելու ցաւագին հարկաւորութեան դատապարտուած ըլլար։ Բայց հիմա, մեկնած, զացած էր ան, թերեւս մղձոներ դնելով իր և մերմուած սիրահարին միջեղը։ Ասով, ամէն յոյս կը փճանար, երեւակայութեան ամէն յիմարութիւնները մոխի պէս կը ցնդէին, տեղի տալով ցիրտ ու վայրագ իրականութեան։

Իրիկուան, տան վերադարձին, անկողինը հայեցեալով փոխադրեց պարպուած սենեակը։ Մինչեւ առտու հանգեց հոն, նստած անկողնին վրայ, չնչելով այդ մթնոլորտը զոր տարիներով չնչած էր Սոֆի, տակեց գոնացում մը, սիրտնանք մը վայելելով կարծես։ Դան մը, անդրադարձումով այն վիճակին անաւորութեանը որուն մատնուած էր, ջանաց սթափիլ, թօթվել իր վրայէն այդ զարհուրելի մղձաւանջը որ իր կեանքը կը տորբէր, բայց իսկոյն զգաց իր ամրողջ սկարութիւնը՝ ազատուելու այդ ճնշումէն, ու՝ լ վերջնականապէս համոզուեցաւ թէ սիրոյ ճիրաններուն մէջ այնքան անողոքօրէն բռնուած էր որքան ճնճղուկը բազէի մագիլներուն մէջ։ Այս համոզումը, որ իր քով այլ ելս հաւանք մը կը դառնար, ստիպեց զինքը որ առեղծուած նոր կացութեան առջեւ ուրիշ պաղարիւնութեամբ ու աւելի ճարտարութեամբ շարժի։ Նոյն իսկ իրեն այնպէս թուեցաւ՝ իր ենթադրական ճարտարարուեստին՝ թէ կարող էր այն բոլոր հնարաստութիւններուն, բոլոր ճարպիկութիւններուն, որոնք յատուկ ու անկեղծ սիրահար մը իր իսկական կը յաջողին հասցնել։ Ու դիշերը, մտքին մէջ, մեքենայութիւններ, հնարքներ, վարպետութիւններ, դիւցազնութեան, անձնուիրութեան հրապուրող եւ դմայլելի շարժումներ ծրագրեց, որոնք քարերն անգամ պիտի ի դ